

**ERVARINGEN
NA DEN DOOD**

A. P. SINNETT

ERVARINGEN NA DEN DOOD

WERKELIJKE VERHALEN VAN PERSOONLIJKE
ERVARINGEN DOOR ENKELEN DIE
ZIJN OVERGEGAAN

VERZAMELD EN TOEGELICHT DOOR

A. P. SINNETT

SCHRIJVER VAN

“ESOTERISCH BOEDHISME”, “DE GROEI DER ZIEL”
ENZ. ENZ. ENZ.

UIT HET ENGELSCHE VERTAALD DOOR

A. KERDIJK.

1915

NAAML. VENN. THEOSOFISCHE UITGEVERSMAATSCHAPPIJ
AMSTELDIJK 79, AMSTERDAM.

INHOUD.

	Bladz.
INLEIDING	1
G. R.'s VERHAAL	9
W. G.'s ERVARINGEN.	15
EEN WONDERBAARLIJKE GENEZING	19
ERVARINGEN VAN H. S.	26
HET VERHAAL VAN R. W.	30
DE GESCHIEDENIS VAN J. P.	33
"BILL SMITH"	37
M. M.'s WONDERBAARLIJKE GESCHIEDENIS	40
EEN GELUKKIGE OVERGANG	46
X. Y.'s VERLICHTING.	49
DE MOEILIKHEDEN VAN S. O.	53
EEN TOEGEWIJDE PRIESTER	56
BESLUIT	58

INLEIDING.

De meeste menschen zien uit naar een of ander leven hiernamaals, hetzij zij dit doen van het standpunt van het gewone godsdienstige geloof of van dat hetwelk bereikt is door theosofische leering, maar zelden zijn zij in staat zich eenigermate in bijzonderheden begrippen omtrent dat leven te vormen. En het komt niet zelden voor dat, wanneer menschen die overleden zijn een gelegenheid krijgen om door middel van de methoden van gewoon mediumschap in gemeenschap te komen met vrienden in het stoffelijke leven, zij hoofdzakelijk begeerig schijnen de gemeenzame waarheid te bevestigen dat men, om hiernamaals gelukkig te zijn, zich in dit leven behoorlijk moet hebben gedragen. Deze waarschuwing maakt in den regel geen diepen indruk op de hoorders, omdat dit denkbeeld geen bijzondere nieuwigheid oplevert. Dat het voor zoo vele menschen niet wordt tot een dwingende beweegreden voor hun handelingen, is waarschijnlijk te wijten aan den vagen nevel van onzekerheid die alle toekomstige bestaanstoestanden omringt. Indien de menschen die sterven zich zouden willen wijden aan pogingen om ons tot in bijzonderheden afdalende beschrijvingen te geven van de nieuwe omstandigheden waarin zij zich bevinden, zou dat een veel dieper indruk op hunne vrienden hier maken dan teweeggebracht kan worden door ethische preeken, hoe ernstig deze ook mogen zijn en hoezeer beziel door nieuwe kennis en waarachtige overtuiging.

Enkele jaren lang heb ik genoten van omstandigheden welke gunstig waren om vrijelijk te kunnen spreken met

vrienden die tot het astrale leven waren overgegaan. Om verlei redenen is het mij onmogelijk in kleine bijzonderheden af te dalen met betrekking tot de omstandigheden die deze gelegenheden mogelijk hebben gemaakt. Dingen die mij niet kennen, zullen de verhalen die ik hier ga neerschrijven, gekleurd toeschijnen door romantische verdichting. Ik kan slechts zeggen, terwille van hen die mij kennen en mijn woord zullen willen aanvaarden, dat de verhalen in alle gevallen hier weergegeven worden zooals ik ze ontvangen heb, en worden uitgegeven in volmaakt goed vertrouwen om tegemoet te komen aan wat ik beschouw als een zeer wijdverspreide begeerte naar bepaalde inlichtingen omtrent de werkelijkheden van het astrale leven.

Natuurlijk moeten wij altijd bedenken dat zulk astraal leven niet moet beschouwd worden als de vervulling van het karma dat in ieder geval verwekt is op het fysieke gebied. In de oudere theosofische leering was het zoozeer van het hoogste belang om het groote beginsel van reïncarnatie en de nauw er mede verbonden leer van Karma op een hechten grondslag te plaatsen, dat de tusschenliggende levensfasen op het astraal en manasisch gebied vergelijkenderwijs veronachtzaamd werden, met dit gevolg inderdaad, dat enkele wanbegrippen ontstonden met betrekking zoowel tot de astrale als de manasische toestanden. Diegenen onzer, welke de ernstigste bestudeerders zijn der theosofische leerings en het best in staat om zulk eene studie te maken, waardeeren ten volste de onoverkomelijke moeilijkheid om de geheele massa van de samengestelde wetten die de menschelijke ontwikkeling besturen, dadelijk in haar geheel uiteen te zetten. Wij behoeven de weglatingen die in den aanvang onvermijdelijk waren, niet te betreuren. Wij behoeven niet te aarzelen om nieuwe mededeelingen te verwelkomen die enkele der gapingen opvullen, zelfs hoewel zij in eenige gevallen indrukken zullen wegnemen die te haastig werden gevormd toen de mededeelingen onvolledig waren.

Als inleiding tot de brokstukken astrale biografie die

ik mij nu voorstel uit te geven, moet ik in vrij begrijpelijken vorm den lezers voorleggen de samenstelling van dat uitgebreide gebied, hetwelk de aarde omringt en waarop gedoeld wordt als wij spreken van het astrale gebied. Vele zijner kenmerken zijn levendig beschreven in de eerste theosofische geschriften, maar voor het doel dat ik thans op het oog heb is het zeer wenschelijk den leden te herinneren aan de zeer besliste wijze waarop het in ondergebieden verdeeld is. (Subconcentrische sferen zou een meer geëigende zinsnede zijn, maar de gebruikelijke term "gebied" is geschikter, hoewel wij nooit moeten vergeten dat het geheele astrale gebied met al zijn onderverdeelingen een reusachtige concentrische sfeer is die den fysieken bol omringt, evenzeer een beslist aanhangsel er van als de dampkring, en in haar beweging rondom de Zon medegevoerd.) Een deel van de groote sfeer is feitelijk gedompeld in of onder de vaste aardkorst. Dat is een verschrikkelijk gebied waarmede alleen de allerergste typen der menscheit te maken hebben nadat zij uit het fysieke leven zijn overgegaan. Aldus zijn twee ondergebieden van het astrale gebied onder den grond — het eerste en het tweede, de reeks van onder naar boven tellend. Het derde ligt juist boven de oppervlakte der aarde en is nog een gebied van afwisselende moeilijkheden, waarin degenen, wier persoonlijke karaktereigenschappen zóó zijn dat zij loutering vereischen aler zij geschikt worden voor bestaan op een der hoogere gebieden, een tijd doorbrengen van zeer verschillende duur.

Het vierde ondergebied is het eerste waarop het bestaan geheel en al gegrond is op het gevoel van geluk, hoewel de ondervindingen er van zelve onderhevig zijn aan groote afwisseling. De hoogere gebieden zijn alle toestanden waarop geluk den achtergrond van het bewustzijn vormt, maar waarin verschillende verstandelijke en redelijke eigenschappen hare geëigende uitdrukking vinden. Zoo worden menschen in wie verstandelijke werkzaamheid de overheerschende eigenschap is, natuurlijkerwijs getrokken naar

het vijfde ondergebied, terwijl het zesde een arbeidsterrein biedt voor het ware gevoel van toewijding indien dat het overheerschend element in een gegeven karakter is. En juist omdat het leven op de hoogere lagen van het astrale gebied het beginsel insluit dat menschen tot elkander getrokken worden door hunne ware sympathieën, — niet zooals in het fysieke leven door Karma, dat vaak hier beneden menschen in nauwe betrekkingen brengt met antipathieke wezens, — is het zevende ondergebied een streek waar dezulken heentrekken die in het leven op de een of andere wijze heerschers over menschen geweest zijn, niet louter door hooge maatschappelijke positie, maar krachtens karaktereigenschappen die hun macht gegeven hebben over anderen in het industriele of politieke leven.

Natuurlijk moeten wij altijd bedenken dat het voor degenen die behooren tot de hoogere lagen van het astrale gebied, mogelijk is, naar willekeur naar een der lagere af te dalen. Zij doen dit herhaaldelijk wanneer zij begeerig zijn om waar te nemen wat er hier op het fysieke gebied plaats grijpt. Er is dus veel vrijheid van omgang tusschen menschen op de hoogere lagen der astrale wereld.

Ik moet hier even stilstaan om den nadruk te leggen op het denkbeeld dat het leven op de hoogere lagen van de astrale wereld veel meer is dan een voorbijgaande toestand van voorbereiding tot iets hoogers op het manasisch gebied. Dat was het eerste begrip dat wij omtrent astraal bestaan hadden, en het ging in meer dan één opzicht krepel, — niet zoozeer omdat het een onjuiste verklaring dan wel een onvolledige was. Voor een groot aantal zeer goede menschen is het astrale leven niet veel meer dan een voorbijgaande toestand, niet omdat zij zoo buitengewoon goed zijn, maar omdat zij veelal aan hun goedheid niet voldoende verstandelijke bekwaamheid paren om in staat te zijn nut te trekken van de hoogere gebieden der astrale wereld. Indien er zulk een verstandelijke capaciteit aanwezig is, vinden aldus begaafde lieden het begeerenswaardig zeer lange tijden te verblijven op de hoogere gebieden in kwes-

tie. De devachanische toestand, in het kort, dien men in het eerst voorstelde als het doel naar hetwelk alle lieden behoorden te streven na het overlijden in het fysieke leven, is werkelijk een door en door gelukkige staat van droomerige werkeloosheid, met intens levendige gevoelens van zalige aandoening, niet een toestand van nut voor anderen of van individueelen vooruitgang. Er zijn op dit stadium van menschelijke ontwikkeling vele menschen, misschien massa's, die goed genoeg zijn voor den devachanischen toestand en niet voldoende gevorderd op andere wijzen, voor een nuttige en progressieve loopbaan op de hoogere lagen van het astraal gebied. En op deze groote massa's was de vroegere leering volkomen terecht toepasselijk.

Is deze verklaring strijdig met een lang gemeenzame leering welke inhield dat alle vooruitgang in het aardsche leven gemaakt wordt; dat het tijdperk dat tusschen twee levens ligt een tijdperk van rust is; dat het niet een gelegenheid voor verderen vooruitgang is?

Die eerste leering was niet fout, maar werd gemakkelijk verkeerd begrepen. Zij omvatte, zooals de lezer zich misschien zal herinneren, het denkbeeld dat men ook nog karma kon maken op het astrale gebied, hoewel dit denkbeeld in den aanvang eerder beschouwd werd als een waarschuwing dan als een aanmoediging. Maar behoorlijk begrepen, werkt het naar twee kanten. Inderdaad, het volledig denkbeeld van het onderwerp is dat het leven van oorzaken het astrale leven zoowel als het fysieke leven omvat. Indien het astrale leven voor lieden van de (verstandelijk) minder ontwikkelde klassen niets meer is dan een tijdperk van wachten voor ledige devachanische zaligheid, dan is het 't beste dat er geen nieuwe oorzaken verwekt worden op het astrale gebied. Zij zouden nadeelig kunnen werken. Maar beschouw voor een oogenblik bijvoorbeeld den toestand van een waarlijk groot wetenschappelijk man. Met de nieuwe kansen die hem in de astrale wereld geboden worden, heeft hij een grenzeloos terrein voor de voortzetting van zijn studie die de gelegenheden van het fysieke leven verre te boven gaan.

Natuurlijk maakt hij hiervan gebruik en om meer dan één reden. Om te beginnen is de belangwekkendheid van zijn vermeerderde gelegenheden zeer groot. Hij zou het denkbeeld niet kunnen verdragen zich af te wenden louter om zich te begraven in "de heilige balsem van den slaap." En dan — want zulk een man zou ongetwijfeld in aanraking komen met de hoogere wijsheid die wij hier occult noemen — zou hij weten dat de toenemende kennis die hij verkrijgen zou, zelfs indien deze niet specifiek medegenomen werd naar zijn volgend leven, vermeerderde capaciteit zou aankweken voor het verkrijgen van kennis in het volgend leven, en in geen enkelen zin des woords weggevoerd zou zijn.

Zoo komt het dat het een feit is, dat de hoogere lagen van de astrale wereld nog het tehuis zijn van alle groote wetenschappelijke lieden wier namen onze intellectueele geschiedenis gesierd hebben. Zij versmadden de onvoordeelige genietingen van den devachanischen staat. In een of ander toekomstig tijdperk zullen zij verder moeten overgaan naar het manasisch gebied om de volledige vereeniging van alle geestelijke elementen te verkrijgen in hun blijvend ego, die aan reïncarnatie vooraf moet gaan. Maar er is geen haast bij; en dan nog zal hun aanraking met hoogere wijsheid hen in staat stellen den juisten tijd te kennen waarop zij een tweede maal "overgaan", evenals zij onbewust den aandrang gehoorzaamden van eene ongeziene wet, toen zij uit het gewone fysieke bestaan "overgingen".

Deze zeer ruwe schets zal voldoende zijn voor het oogenblik om de verhalen van persoonlijke ervaringen op het astrale gebied, die ik in de gelegenheid ben te behandelen, begrijpelijk te maken.

Ik zal beginnen met een dat te maken heeft met de ervaringen na den "dood" (?) van iemand met wien ik in dit leven in aanraking was en die in den aanvang enkele hinderlijke eigenschappen had af te werken, maar die, zooals de lezer zal zien, evenzeer een schitterende hoeveelheid geestelijk karma op den achtergrond had dat ten slotte tot

volledige uiting kwam. In dit geval zal ik in staat zijn het verhaal in zijn eigen of nagenoeg zijn eigen woorden, te geven.

De conventies die het ons in dit leven moeilijk maken, zijn zoodanig dat men bij voor het openbaar bestemden druk een zekere reserve moet uitoefenen bij het beschrijven van toestanden die op het astraal gebied het gevolg zijn van sterke sexueele gevoelens. En hier zijn misschien een paar woorden van voorloopige verklaring wensche-lijk. Slecht karma van de soort die bepaaldelijk in verband staat met verwantschappen van dit gebied kunnen in den regel slechts afgewerkt worden of uitdrukking vinden op het fysieke gebied in een later leven, volgend op dat waarin het verwekt werd; waar echter sterke sexueele gevoelens onvolledig voldaan zijn, en zij een machtige kracht zijn gebleven in de verbeelding tot op den tijd van een betrekkelijk vroeg vertrek uit dit leven, vormen zij een hinderpaal bij den opwaartschen vooruitgang naar hoogere astrale gebieden. Dit zal men beter begrijpen naarmate mijn werk vordert, en het onderwerp kan gevoegelijk bewaard blijven om behandeld te worden met enkele der verhalen die ik te vertellen heb, als tekst.

Ik zal het onderwerp van mijn eerste verhaal G. R. noemen.

G. R.'s VERHAAL.

Ik stierf te Hongkong vele jaren geleden ongeveer op den leeftijd van dertig jaar. Ik had de koorts opgedaan welke veelal voorkomt in die streek en was slechts korten tijd ziek geweest. Eens op een avond in het droge, heete weder, toen ik verhit en koortsig te bed lag, scheen plotseling iets af te breken gelijk het afbreken van een eind draad. Alle gevoel van onbehagelijkheid en algemeene pijn verdween. Ik gevoelde mij zeer licht. Ik trachtte te bedenken wat er gebeurd was. Ik kon het niet. Iets als in-slaap-zinken overviel mij en ik wist niets meer. Sedertdien heeft men mij medegedeeld dat het ongeveer drie weken was.

Ik herinner mij dat ik langzaam ontwaakte. Ik scheen mij te bevinden in een zeer fraai gemeubeld huis, aan de zee gelegen. Het klimaat was verrukkelijk. Ik kwam bij, terwijl ik lag op wat een rustbank scheen te zijn. Ik herinner mij dat ik mijzelf afvroeg: "Kan ik dood zijn?" Verschillende denkbeelden kwamen in mij op. Ik zag rond om de kamer te bekijken en bevond dat iemand naast mij zat, een vrij lange man, in het wit gekleed, met lang haar en oogen die schenen te stralen als levende middelpunten van licht. Hij zeide: "Broeder, gij hebt de fysieke wereld verlaten; gij zijt voor het oogenblik onder mijn hoede in mijn woning." (Ik vernam later dat de plaats op het vijfde ondergebied van het astraal gebied was.) Hij zeide: "Gij moet mij thans verlaten en nederdalen in lagere vormen van stof. Daar zult gij gedurende eenigen tijd blijven, waarnaar gij wederom aan mijn hoede zult wor-

den toevertrouwd, tot ik u overgeef aan hen die boven mij staan."

Ik kon niet begrijpen wat bedoeld werd; het was alles zoo buitengewoon. Meer dan eens dacht ik dat ik droomde. Terwijl hij sprak, schenen op een eigenaardige wijze de geheele kamer, hijzelf, en het tafereel een bijzondere verandering te ondergaan. Het scheen of hun omtrek hoe langer hoe minder scherp werd tot zij ten slotte wegvaagden. Ik was mij bewust van een wonderbaarlijken indruk van gekleurde lichtstroomen; daarna overviel mij, toen deze verflauwden, een vreemd gevoel van treurigheid, van een grauwe en kille omgeving. Ik lag op den grond, met niets om mij heen dan een woestijn en reusachtige rotsen. Ik gevoelde mij zeer ellendig en eenzaam en wist niet wat te doen. Het kille gevoel scheen mijn gedachten samen te trekken tot één punt. Ik bewoog mij en bevond dat ik mij zeer vrij kon bewegen. Ik gevoelde geen gewicht. Ik stond op en zag in het rond. Het gevoel van treurigheid werd sterker en ik vroeg mijzelf af: "Waar ben ik?" Ik zag geen vorm, doch hoorde een stem antwoorden: "Gij zijt onder mijn hoede op het derde ondergebied van het gebied boven het fysieke". Ik zag geen vorm. De stem scheen mij een rilling door de leden te jagen.

Toen scheen ik plotseling terug te zijn in Engeland, in Londen, zwevende door de straten. Eindelijk bevond ik mij in de buurt van Leicester Square, te midden van een menigte menschen die elkaar verdrongen.

[Het is noodzakelijk hier het verhaal van mijn vriend samen te vatten in plaats van het weer te geven in zijn eigen woorden. Hij beschrijft zichzelf als iemand die tijdens zijn leven een zeer vurig gevoel koesterde voor de andere sekse, ofschoon met verfijnden smaak en verfijnde gewoonten. Thans was hij echter verzonken in de grootste uitingen van dat gevoel. Zonder de ervaring te zoeken, werd hij getrokken, als het ware gezogen, in het bewustzijn van een man met een zeer grove natuur en

ruwe gewoonten, en deelde hij, hoewel met afschuw en walging, diens gewaarwordingen als hij aan zijn begeerten voldeed. Mijn vriend was onverbreekbaar verbonden aan dezen man gedurende langen tijd, tot hij ten laatste, met een verschrikten kreet om hulp, in staat was van hem los te breken met een gevoel van buitengewone verlichting. Doch hij zweefde nog boven Londen. Ik som zijn verhaal op in zijn eigen woorden.]

Welk een wonderbaarlijk gevoel van verlichting scheen door mij heen te varen toen ik bevrijd was van die afschuwelijke omarming. Ik herinner mij dat ik op dat oogenblik zweefde boven het Café Monico, aangetrokken door een draaiende beweging welke mij er als een wervelwind introk. Ik trachtte de zuiging te weerstaan, doch werd verder naar beneden getrokken door wat een koker van rook scheen. Ik had geen idee waar ik zou terecht komen, maar plotseling bevond ik mij in een zuivere atmosfeer, luisterende naar het gesprek van twee mannen; de een was een jonge man van ongeveer twintig jaar en de andere een man van vijf en veertig of vijftig en zij spraken op gedempten toon. Ik kon het niet nauwkeurig verstaan, echter voelde ik een sterke gewaarwording van doodsangst, welke scheen uit te gaan van den jongsten man. Dit gevoel was zeer sterk en maakte mij bevreesd. Plotseling hoorde ik de stem van den jongen man zeggen: "Ik kan het niet onder de oogen zien, ik kan het niet. Het is onmogelijk." Ik kon niet nagaan waar dit op zinspeelde, doch ik kon zien dat het de oorzaak was van zijn ellendigen toestand. De jonge man stond haastig op, zette zijn hoed op 't hoofd, nam zijn jas over zijn arm en verliet het lange, lage vertrek. Ik was gedrongen te volgen en zweefde voort achter hem aan. Gedurende eenigen tijd stond hij aarzelend op den drempel, toen nam hij een besluit. Ik zag zijn aura, tot op dat oogenblik een grijze massa, dicht worden zoodat toen ik trachtte die aan te raken, zij geheel hard was. Ik was genoodzaakt te volgen.

Hij riep een cab en reed naar een paar kamers nabij Marble Arch. Hij ging het huis binnen met een sleutel, ging naarboven, trad een achterkamer in, liep recht op een lade af welke hij opende en nam er een revolver uit. Ik wist wat hij op het punt stond te doen en een ontzetting beving mij. Ik kon niets doen maar was aan den grond genageld. Ik zag hem de revolver nemen en er naar kijken. Toen ging hij zitten aan een tafel waarop schrijfbenooidgheden lagen en begon hij aan zijn moeder te schrijven. Nadat hij gereed was, vouwde hij den brief dicht, schreef het adres er op en legde toen de hand op de revolver. Op dit oogenblik verkeerde ik in een onbeschrijflijken toestand. Tot elken prijs moest ik hem weerhouden en ik wist niet wat te doen. Mijn doodsangst deed mij uitroepen: "Om Gods wil, houd op!" Daarop ontstelde hij, en riep: "Wie sprak daar?" Hij had mij gehoord. Ik trachtte te spreken doch kon niet. Wederom vroeg hij: "Wie sprak daar?" Ik leed op vreeselijke wijze en zeide, "Om Godswil, spaar zijn leven!" Toen bemerkte ik dat er een gedaante naast hem stond, welke ik sedert heb leeren kennen als die van den Gezegenden Heer, den Heiligen Meester. Ik zal nimmer de kalmte en den vrede vergeten die over mij kwamen in tegenwoordigheid van den stralenden goddelijken mensch. Ik dacht dat het een engel was. Ik gevoelde mij gelukkig. Alles zou goed afloopen. De Heilige wendde zijn blik naar mij en ik gevoelde een trilling door mijn geheele wezen gaan.

De jonge man keek ondertusschen zeer verschrikt, legde de revolver weder op de tafel en ging zitten, om zich heen ziende. Ik gevoelde meer dan ik hoorde dat hij zei: "Waarom kan ik het niet doen? Ik moet. Ik kan het niet onder de oogen zien." Toen nam hij opnieuw de revolver op en er gebeurde iets vreemds. De Meester wuifde enkel met Zijn hand in de richting van den jongen man en een stroom van licht scheen uit Zijn vingers in de aura te vloeien. Ik zag daarop den astralen vorm van den jongen man naast den Meester staan. Op dat

oogenblik begreep ik het niet, doch sedert heb ik geleerd dat de Meester hem uit het lichaam had getrokken.

De jonge man snikte alsof zijn hart zou breken, en daarna liet de Meester hem teruggaan in zijn lichaam, dat op den grond was gevallen. Hij stond op, eenigszins van streek, en zeide: "Behouden door God zelf!" Toen legde hij de revolver weg en verdween het geheele tafereel. Ik was wederom alleen.

Gedurende een korten tijd na deze ervaring scheen ik omgeven te zijn door een eigenaardige wolk welke mijn gezichtsvermogen scheen te verduisteren, een wolk van een roodachtige tint; en deze scheen boven op mij te drijven, voor zoover ik kon oordeelen. Ik scheen er niet zelf de oorsprong van te zijn en werd mij bewust van een buitengewoon gevoel van vochtige hitte terwijl ik langzaam voortzweefde zonder te weten waarheen. Hoe lang ik zweefde, weet ik niet, doch eindelijk bevond ik mij in een soort dichten mist. Ik werd mij bewust van stemmen, eerst onduidelijk en ver weg. Ook van een hevige onaangename gewaarwording van te stikken. Plotseling klaarde de mist op en was ik in een kamer met een aantal mannen en vrouwen.

[Wederom ben ik genoodzaakt een samenvatting te geven van het verhaal. Het was een tafereel van een ont-aarde losbandigheid.]

Ik zag onreine gestalten van een buitengewone soort door de kamer drijven; een er van was precies een groote kwab. Toen zij voorbij mij kwam, gaf ze mij een onbeschrijfelijk gevoel van afschuw en ontzetting. Ik bad om te worden bevrijd van dezen ellendigen toestand en zag daarop tot mijn verbazing een gedaante naderen, omgeven door een atmosfeer van prachtig blauw. Deze scheen meer te glijden dan te loopen. Terwijl de figuur naderde, verdween mijn ontzetting. Ik werd bij de hand genomen en de stem zeide: "Kom met mij mede!" Ik kon niet het gelaat van de gedaante zien, doch volgde gewillig. Wij schenen een grooten afstand af te leggen en kwamen ten

laatste in wat een zeer rotsachtig en verlaten land scheen. Ik werd geleid langs een smal dal of ravijn, en bereikte eindelijk een klein blokhuis. Mijn gids was achter mij en drong mij vooruit. De deur der hut ging open en ik trad binnen.

Omkijkende om te zien wie mij gered had, bemerkte ik dat het was (iemand dien hij vroeger tijdens zijn leven had gekend). Hij was het die mij van dat afzich- telijk tafereel had weggevoerd. Zal ik ooit de diepe dank- baarheid in mijn hart vergeten voor wat hij voor mij had gedaan! Hij glimlachte vriendelijk en zeide: "Vriend, mijn Meester heeft mij veroorloofd u te helpen. Gij moet in deze plaats eenigen tijd uitrusten. Blijf geduldig. Verlang niet naar die tafereelen waarvan ik u bevrijd heb." Ik dacht op dat oogenblik dat dit een vreemde opmerking was, daar ik een geweldigen afkeer gevoelde van de tafereelen welke ik zooeven verlaten had. Hij las mijn gedachte, want hij vervolgde: "Gij beseft thans niet wat dit beteekent, doch die toestanden zullen zich her- halen en tenzij gij ze van u afzet, zal uw lijden voort- duren. Ik moet u nu verlaten, herinner u echter dat gij bewaakt wordt. Gij zult niet alleen gelaten worden. Vaarwel."

Daarop verdween hij en ik was alleen. Zoo vreemd, zoo triestig was mijn omgeving dat ik bijna weende en ten slotte begon ik te verlangen naar de warmte dier afschuwelijke toestanden waarin ik mij niet zoo volslagen eenzaam zou gevoelen. Terwijl mijn gedachte er op ge- vestigd was, hoorde ik een stem zeggen: "Denk er aan!" Dit wijzigde den stroom mijner gedachten en ik besepte zeer levendig dat ik niet aan die dingen moest denken. Ik was echter zoo ontroerd dat ik op den grond viel en hevige schreide. Ik weet niet hoe lang dit duurde, doch eindelijk gevoelde ik dat iemand mijn schouder aanraakte. Ik zag op. Het was wederom mijn vriend, die vriendelijk en vol medegevoel glimlachte. Al wat hij zeide was "Kom mede." Ik stond op, gesterkt, en volgde hem.

Zoo kwam er een eind aan het pijnlijk deel van G. R.'s astrale ondervindingen. Gelijk ik te voren zeide, had hij een groote hoeveelheid geestelijk karma achter de on- bevredigde hartstochten van zijn laatste leven. Bovendien ben ik geneigd te gelooven dat het onaangename tijd- perk, hierboven beschreven, tot op zekere hoogte in verband moet worden gebracht met onbevredigde neigin- gen van vroegere levens. Toen hij ten slotte bevrijd was van dit alles, steeg hij op tot verheven gebieden en kwam hij er geleidelijk toe een gewichtige plaats te vervullen in het machtig werk der Groote Witte Loge. Deze ont- wikkeling was het, die hem in staat heeft gesteld, de ervaringen uit het verleden met helderen blik te overzien en mij het zeer belangwekkend verhaal mede te deelen dat ik hier heb weergegeven.

W. G.'s ERVARINGEN.

Ik zal thans een ander verhaal behandelen dat zeer verschillend is van het laatste. In dit geval ben ik niet in staat geweest zooveel bijzonderheden te verkrijgen als G. R., van zijn tegenwoordig vergevorderd stand- punt, kon verschaffen. De persoon, wiens ervaringen ik zal mededeelen (laat mij hem hier W. G. noemen) stond niet op een trap van geestelijken groei welke alsnog zulk een bepaalden occulten vooruitgang als die welke G. R. bereikte, volkomen mogelijk maakte. Aan den anderen kant echter had hij een bijzonder mooi karak- ter. Hij was een intieme vriend van mij hier beneden en ik geloof niet dat ik ooit in dit leven iemand ge- kend heb die zoo volkomen vrij was als hij van elken moreelen blaam. Hij was zeker een der onzelfzuchtigste menschen die ik ooit heb gekend, vriendelijk, eenvou- dig en bescheiden in buitengewone mate en met een

warme liefhebbende natuur. Hij stierf op vergevorderden leeftijd; hij was ongeveer zeven en zeventig, geloof ik. Zijn vrouw aan wie hij vol toewijding was gehecht, was bij hem op het laatste oogenblik.

Twee of drie jaren waren voorbijgegaan sinds zijn overgang, toen ik in de gelegenheid kwam aanraking met hem te verkrijgen. Ik moet uitleggen dat hij tijdens zijn leven een warme waardeering had gehad voor Theosofische leering, hoewel hij er nooit aanspraak op wilde maken een bestudeerder er van te zijn, daar zijn bescheidenheid van karakter hem eerder er toe deed neigen zijn verstandelijke hoedanigheden te onderschatten — welke misschien niet geheel eersterangs waren doch geenszins gebrekkig. Hij stelde zich tevreden met rustig door het leven te gaan, zijn plicht vervullende wat deze ook mocht zijn en meer dan dat doende, wanneer de omstandigheden hem de gelegenheid gaven een vriendelijkheid te bewijzen aan anderen. De aantekeningen welke ik heb van mijn gesprekken met hem aangaande zijn ervaringen na den dood stellen mij niet in staat, het verhaal werkelijk in den eersten persoon te doen, doch ver van te winnen door mijn wijze van voorstelling, moet het veel verliezen door de samenvatting.

Hij herinnerde zich zijn sterfbed zeer goed. Hij was lang ziek geweest en kwijnde ten slotte weg in een toestand van uiterste zwakheid meer dan in een toestand van pijn. Hij vertelt mij dat hij daar zeer gelukkig lag, met een gevoel te worden omhooggedragen door de “roze wolken” van de liefde zijner vrouw, en . . . in slaap viel. Hij werd wakker en weet niet na hoe lange tusschenpoos. Het scheen hem toe dat het terstond gebeurde; doch natuurlijk weten wij dat in al zulke gevallen als dit er een tijdperk van onbewuste rust op het astraal gebied is vóór de persoon die verder gaat werkelijk ontwaakt. De tusschenpoos wisselt binnen zeer wijde grenzen en kan worden geschat somtijds in uren van onzen tijd, somtijds in maanden.

Mijn vriend ontwaakte en bevond dat hij lag op een rustbank in een fraai vertrek. Hij zag zijn vader en moeder (die natuurlijk zeer vele jaren te voren overgegaan waren) en andere van zijn kennissen om hem heen staan. Daar hij van zijn laatsten bewustzijnstoestand het gevoel medebracht dat hij zwak was, spande hij zich in om op te staan en zag toen dat hij niet langer zwak was.

Hij stond op en begroette de zijnen en vroeg waar zijn vrouw was. “Toen”, vertelde hij mij, “ging de deur open en trad zij binnen.” [Ik heb reeds gezegd dat zijn vrouw hem overleefde en natuurlijk was de verklaring van haar verschijning dat hogere machten, die belang stelden in zijn geluk, het oogenblik van zijn ontwaken zoodanig regelden dat het overeenkwam met een tijd waarop zijn vrouw, op dit gebied, sliep, zoodat zij in het astraal lichaam haar echtgenoot kon opzoeken.]

“Plotseling verdween zij; doch ik heb haar sedert dikwijls gezien, en ben zeer gelukkig.” Hijzelf was volgens zijn verklaring voortdurend “in hare omgeving” op het fysiek gebied en zond haar door mij vurige liefdesboodschappen. Hij leefde, zoo vertelde hij mij, in een prachtig huis, in gezelschap van vele “zeer aardige mensen”, maar niet mensen die hij in zijn leven hier beneden had gekend. [Deze omstandigheid geeft een voorbeeld van een welbekend feit in verband met het astraal leven op de hogere ondergebieden, waar de menschen tot elkander worden getrokken door natuurlijke sympathieën, niet als bij ons hier beneden door karmische banden welke niet altijd harmonische verhoudingen weergeven.] Hij zeide dat het huis zeer fraai was, “overladen met schilderijen”. Deze waren hem echter een groot raadsel, want als hij er naar keek, schenen de voorgestelde figuren te leven en zich te bewegen en toch waren zij, als hij ze aanraakte, hetzelfde als de oppervlakte van den muur. “Ik kan het niet begrijpen”, zeide hij, een uitdrukking

gebruikende welke hij in zijn verstandelijke bescheidenheid dikwijls had herhaald in het fysieke leven. Ik vroeg of hij niemand had gezien dien hij tijdens zijn leven had gekend. "O, ja! Eens was ik aan het wandelen, of ten minste het was niet precies wandelen, maar ik gleed heerlijk op de een of andere wijze, kijkende naar dingen die alle zeer belangwekkend waren, toen ik iemand zag aankomen die ik meende te kennen, en het was"

— den naam vermeldende van een persoon dien wij beiden in het leven hadden gekend, die is overgegaan tot zeer hooge gebieden van verheven geestelijkheid. "Zij was neergedaald om mij een bezoek te brengen, en ik ben ook vereerd geworden door een bezoek van den Meester."

Ten tijde van dit gesprek vermeide mijn vriend zich eenvoudig in het eerste blijde gevoel van geluk dat den natuurlijken achtergrond van zijn nieuwe leven vormde, op een hooge laag van het vierde ondergebied van het astraal gebied. Zelfs op dat ondergebied is er veel verscheidenheid van toestanden en ik houd het er voor dat hij om vele redenen genoot van enkele der beste. Op een later datum, ongeveer een jaar daarna, had ik nog een gesprek met hem en bemerkte ik dat hij gedeeltelijk op het vijfde ondergebied was, omgeven door boeken en bezig "theosofie te bestudeeren". Hij vermeldde een welbekend wetenschappelijk man, met wien hij daar kennis had gemaakt. Herhaaldelijk daalde hij af tot het vierde ondergebied om oude vrienden te bezoeken en ik maakte er uit op, dat hij begon aan het werk te worden gezet, en te deelen in die reusachtige massa arbeid, die wordt ondernomen door allen die er voor geschikt zijn en die niet bezig zijn met arbeid van nog hoogere soort — de taak die menschen te troosten en moed in te spreken welke overgaan uit dit leven in volslagen onwetendheid aangaande al wat betrekking heeft op de werkelijke waarheid der dingen en in den beginne verschrikt en verbijsterd zijn zelfs als de omstandigheden het niet noodzakelijk maken dat zij werkelijk lijden ondergaan.

EEN WONDERBAARLIJKE GENEZING.

Ik zal nu trachten u een denkbeeld te geven van ervaringen na den dood, welke hemelsbreed verschillen van de zoeeven beschreven gevallen. Hier was ik wederom zelf tijdens het leven bekend met den persoon in kwestie en wist ik dat hij bezoedeld was door buitengewoon slechte daden. Inderdaad had ik alle reden om te gelooven dat hij zich bepaald in den dienst van het kwade had gesteld — niets meer of minder dan een zwarte magiër. Hij was ongeveer de laatste man, van wien ik het waarschijnlijk zou hebben geacht dat hij tot mij gevoerd zou worden om met mij te spreken door het kanaal dat gedurende de laatste paar jaren gebruikt is om mij in gemeenschap met de occulte wereld te houden. Tot mijn groote verbazing echter werd hij eens aldus gebracht onder omstandigheden welke ik eerst even moet verklaren.

De methode van gemeenschap waarnaar ik heb verwezen, was hoofdzakelijk in de eerste plaats aangenomen om mij in aanraking te houden met den grooten Meester aan wien ik in het bijzonder ben verbonden, en met andere der Witte Loge, doch zij werd toegepast, zooals de verhalen welke ik reeds deed zullen hebben aange-toond, om de mogelijkheid van gemeenschap te geven aan vrienden die zijn overgegaan en andere bewoners van de astrale wereld. Want het is mogelijk voor zekere personen, behoorende tot de Witte Loge, die ik kan beschrijven als plaatsbekleeders der Meesters, om elk astraal wezen dat gewillig is te komen, tot mij te brengen voor een gesprek; en meer dan dat, om het Hooger zelf van een levend persoon tot mij te brengen, met wien ik op deze wijze in gemeenschap heb kunnen zijn, terwijl de betrokken persoon in werkelijk waakbewustzijn verkeerde op het fysiek gebied. In andere gevallen, waar de betrokken persoon sliep en uit het lichaam was in het astraal

voertuig, is het de persoonlijkheid zelve geweest die gebracht werd.

Bij de bovenbeschreven gelegenheid was het de werkelijke persoonlijkheid van mijn duisteren kennis, toen nog in leven (laat mij hem M. N. noemen) die mij toesprak tot mijn niet geringe verbazing. En hij sprak zonder in het minst zijn waren aard te verbergen. Ik drukte mijn verbazing uit zoodra hij mij in staat stelde zijn identiteit vast te stellen. Hij lachte in zijn vuistje, als ik die uitdrukking mag gebruiken om een denkbeeld te geven van zijn mentale houding, en zeide dat hij gekomen was om "mij een weinig te martelen". Hij wist natuurlijk dat het mij bekend was welk een ernstige schade hij had berokkend aan enkele mijner vrienden en ik begreep dat hij plannen in zijn hoofd had om hen nog dieper te treffen en hoopte zich te vermaken door zijn plan uiteen te zetten. Ik dreef den spot met hem, verklarend dat hij alleen kon gekomen zijn met toestemming van mijn meer verheven vrienden en dat hij volslagen machteloos was om mij kwaad te doen. Hij lachte op zijn beurt en zeide dat hij was gekomen omdat hij zulks wenschte, om met mij te praten over haar die ik naar hij veronderstelde zijn slachtoffer zou noemen. Ik ging op dat voorstel in, daar ik hem beschouwde als door en door slecht. Bij deze opvatting legde hij zich volkomen neer en hij maakte er aanspraak op, "de Duivel" voor te stellen. Ik gebruikte zeer minachtende woorden en noemde hem een dwaas die al zijn moeite vergeefs had gedaan en die op den duur rampzalige gevolgen voor zichzelf schiep. Dat alles noemde hij spottend "Zondagsschoolpraatjes" en hij wilde iets anders gaan zeggen toen hij plotseling afbrak: "Wat ging ik toch zeggen? Het is geheel uit mijn denkvermogen weggevaagd!"

Hij bleef dit denkbeeld herhalen met steeds toenemende opwinding. Ik vertelde hem dat de ervaring blijkbaar een les was om hem te toonen dat hij machteloos was in de handen der Groote Adepten. Onmiddellijk daarop was hij verdwenen.

Een mijner occulte vrienden (van den rang dien ik beschreven heb als "plaatsbekleeders" der Meesters) deelde mij daarna mede dat de zwarte bezoeker bij hem gebracht was overeenkomstig de aanwijzing van den Meester, ter wille van de les welke hij zooeven ontvangen had en welke een verrassende uitwerking kon hebben; en inderdaad vertelde mij de Meester later zelf dat het de eerste stap voor hem kon zijn in een opwaarts leidenden vooruitgang.

Ik dacht gedurende langen tijd niet meer over de zaak na, doch ongeveer anderhalf jaar later vernam ik dat de man in kwestie was gestorven, een maand of vier, vijf nadat ik het genoemde gesprek met hem had. En hij was gestorven geheel en al in den reuk van heiligheid, als het ware! Hij had een werk van pijnlijk opofferenden aard ondernomen, had allen die op de hoogte waren van zijn handelingen met bewondering vervuld en had ten slotte zijn leven gelaten, ofschoon hij nauwelijks den middelbaren leeftijd had bereikt, in het nakomen van zijn weerszinwekkenden, zelfgekozen plicht. Het was alles geheel verbijsterend en ik behoef haast niet te zeggen dat ik zocht naar een verklaring van het mysterie.

De ontkenning die thans volgde, was diep treffend. Hij werd zelf weder tot mij gebracht en ons gesprek was inderdaad zeer verschillend van het laatste. Eerst vroeg hij om eenige oogenblikken ten einde tot zichzelf te komen. Ik wil niet het geheele gesprek in bijzonderheden herhalen, daar dat zijn identiteit zou onthullen aan sommigen die deze regelen misschien zullen lezen op een wijze welke ongewenscht zou kunnen zijn.

Wat hij mij vertelde kwam hierop neer: Nadat hij tot het lichaam teruggekeerd was van het vorig onderhoud dat hij met mij had, hadden de invloeden welke op hem hadden ingewerkt, een geheimzinnige verandering in hem teweeggebracht. Hij scheen op de een of andere wijze de afschuwelijkheid te beseffen van het leven dat hij geleid had. Hij besloot zijn leven geheel te wijzigen; zich voortaan te wijden aan den dienst der menschheid in

plaats van aan dien der zwarte machten waarmee hij tot dien tijd had samengewerkt. Hij had een lange reeks van levens doorgebracht in dien vreeselijken dienst. Thans ondernam hij een taak welke zoo wanhopig moeilijk was dat hij wist dat deze ten slotte de opoffering van zijn eigen leven onder zeer pijnlijke omstandigheden zou eischen. Hij vervulde haar tot het einde en doorstond daarna de gevolgen na den dood, veroorzaakt door de lange aaneenschakeling van slechte daden waarin hij verstrikt was geweest.

Dit beteekende een tijdperk van lijden op het tweede onderaardsche gebied der astrale wereld. Hij gaf mij een vreeselijk verslag van de martelingen welke hij onderging. Hij verkeerde in het zwakke spookachtige licht der onderwereld, en was omgeven door afschuwelijke elementale vormen en allerafzichtelijkste wezens, die hem met woest geweld aanvielen. Hij had alle begrip van tijd verloren, doch dit scheen een eeuwigheid te hebben geduurd. Hij besepte echter dat zijn lijden een boetedoening was, welke moest worden gedragen. Hij was onversaagd in den moed waarmede hij die doorstond. De wonderbaarlijke kracht van zijn karakter die hem tot dusverre tot zulk een machtige kracht aan de zwarte zijde had gemaakt, nam nu den vorm aan van een vastberaden besluit, te dragen wat hem ook zou overkomen zonder terug te deinzen of het voornemen los te laten dat hij eindelijk zijn voet zou zetten op de eerste sport van de ladder welke leidt tot de geestelijke hoogten der Witte Loge. Hij genoot van den korten tijd van verpoozing die zijn bezoek aan mij voor het oogenblik schonk, doch hij keerde met onwankelbaren moed terug naar de vreeselijke streek welke hij had beschreven.

Dit onderhoud had plaats, voor zoover ik kon nagaan, ongeveer anderhalf jaar na zijn fysieken dood, en ik heb sedert vernomen dat dit het oogenblik aangaf van zijn feitelijke verlossing uit de onderwereld. Zijn verblijf aldaar zou niet het vreeselijk karma van zijn levens als zwarte

magiër hebben teniet gedaan, zoo hij niet waar berouw had getoond in zijn fysiek leven en vrijwillig zijn vele maanden van pijnlijke zelfopoffering op zich had genomen. De ervaring was abnormaal in alle opzichten. Zwarte magiërs buiten rekening latende, is het karma dat leidt tot aanraking van eenigerlei aard met het verschrikkelijke "tweede" ondergebied van het astrale, buitengewoon in zijn soort. Ik heb reeds in algemeene termen gezegd dat alleen de allerslechtste menschentypen iets te maken hebben met deze ontzettende streek na den dood, maar die verklaring omvat niet de gansche waarheid. Menschelijke karakters zijn dikwijls ingewikkeld in hun gesteldheid. Het kan gebeuren dat iemand veel goeds in zijn natuur heeft dat wordt bezoedeld door enkele afschuwelijke hoedanigheden, en één vooral is er op berekend den persoon die aldus behept is, een tijdperk van lijden te geven op het tweede ondergebied. De hoedanigheid welke ik bedoel, is wreedheid — wreedheid tijdens het leven op het fysiek gebied. Het beginsel zal terstond begrijpelijk zijn. De schoonste menschelijke aandoening is liefde; het gedrag in het leven waartoe die aandoening drijft is welwillendheid, vriendelijkheid jegens anderen, medegevoel en alle variaties van die eigenschap. Waar het liefdebeginsel ontbreekt in den aard, kan het gevolg zijn: verstokte onverschilligheid voor het lijden van anderen, soms voerende tot daden van positieve wreedheid. En gelijk werkzame liefde een kracht is welke leidt tot gezegende omstandigheden van het astraal bestaan, leidt dan werkzame wreedheid tot een vluchtigen blik in het ontzettende tweede ondergebied of een langduriger verblijf aldaar. Ik zal later die uitlegging met voorbeelden moeten toelichten, doch voor het oogenblik is het voldoende het denkbeeld in zijn breede aanzichten te verkondigen.

Zoals ik te voren aangaf, was M. N. veel nader tot de bevrijding van de vreeselijke toestanden van het onderaardsche gebied ten tijde van zijn tweede onderhoud

met mij dan hij meende. Een poos nadat ik hoorde van zijn bevrijding, werd ik in staat gesteld opnieuw met hem in aanraking te komen, opdat ik van hemzelf kon vernemen hoe het hem ging. Hij vertelde mij dat hij zich bevond op het vierde ondergebied en zich had aangesloten bij een soort gemeente — hij beschreef die als een klooster — welke broeders bezig waren te trachten hun gedachten te concentreeren tot een kracht die gebruikt kon worden door hogere machten voor het heil der menschheid. Hij was thans gelukkig in de vervulling dezer taak.

Alvorens verder te gaan met het verslag van andere ervaringen, kan het hier een geschikte gelegenheid zijn om eenige verklaringen te geven van de voorwaarden waaronder de vreeselijke streken der onderwereld worden bestuurd. De onzinnige caricatuur dezer streken weergegeven in de kerkelijke theologie beweert dat de "hel" wordt bestuurd door den Duivel, die er behagen in schept, zijn slachtoffers te martelen. Dit is zulk een belachelijke verdraaiing van de waarheid dat men niet licht kan begrijpen dat zelfs het middelmatig verstand dat de kerkelijke gedachte leidt, zich kan hebben tevreden gesteld met deze theorie. Het is duidelijk dat als er een bestaansgebied is, bestemd een plaats van lijden te zijn, waar het lijden een louteringsdoel heeft, die plaats moet worden bestuurd door den goddelijken wil, niet door de een of andere duivelsche macht welke behagen schept in wreedheid ter wille van die wreedheid zelve. In werkelijkheid zijn de gebieden van lijden toevertrouwd aan de heerschappij van een oneindig verheven, goed, barmhartig en liefderijk Wezen. Zij vormen de verbeterplaats van de wereld, en het Wezen dat daar heerscht, wordt door de groote Meesters van Wijsheid zelf met diepen eerbied en bewondering beschouwd. Want de ontzettende plicht van dit werk zou nooit door den goddelijken wil zijn opgelegd aan een die geschikt was dezen op zich te nemen. De aanvaarding er van was een vrijwillige

daad van de meest weergalooze zelfopoffering. Hij die dit werk op zich nam is bekend in de occulte wereld als "Melan". Hij behoort tot een orde van boven-adepten, door hen die nog den schoonen ouden term "Broeders" gebruiken voor de Meesters der Witte Loge, genoemd "Vaders". De verbeelding werkende in stoffelijke hersenen kan niet veel begrijpen van de bestaanstoestanden of de functies in de natuur, van de Vaders, doch wij mogen voor zeker aannemen dat zij in een toestand van opperste zaligheid verkeerden. Uit dien toestand was het dat Melan afdaalde om de plaatsen van lijden te besturen, omdat het noodzakelijk was dat de een of ander die er de geschiktheid voor bezat, den plicht zou vervullen.

Ik wil niet zeggen dat hijzelf daar op eenigerlei wijze het lijden kan deelen, maar een wezen dat uiteraard vol liefde en medegevoel is, en dat voortdurend getuige is van het lijden en in zekeren zin het werktuig vormt om dat teweeg te brengen, moet zelfs al stelt Goddelijke wijsheid hem in staat het louteringsdoel er van in te zien, in een bewustzijnstoestand verkeerden die niet veel verschilt van smart.

Behalve de twee onderaardsche ondergebieden, omvat het rijk van Melan het derde, onmiddellijk in aanraking met de oppervlakte der aarde. Het laagste der twee onderaardsche ondergebieden is nauwelijks verbonden met menschelijke ervaring zoo het dit al ooit is. Het is voornamelijk een streek van vreemd elementaal leven van een soort welke wij afschuwelijk zouden vinden als wij er mede in aanraking kwamen, doch ik heb er bijna niets meer van gehoord. Er is reeds iets gezegd betreffende het tweede ondergebied (in verband met M. N.'s ervaringen) maar het derde eischt veel vollediger behandeling. Het is natuurlijk vol verscheidenheid in zijn aanzichten. Zijn ergste toestanden zijn zeer duister en ellendig. Ik gebruik den term "ergste" bij voorkeur in plaats van "laagste", omdat het laagste in ruimtelijken zin dat gedeelte is, hetwelk onmiddellijk in aan-

raking is met de oppervlakte der fysieke aarde, en de menschen die niet kunnen weggkomen van de fysieke omgeving waaraan zij tijdens hun leven gewend waren, hebben het zeker niet prettig, maar zij zijn er niet zoo slecht aan toe als anderen die eveneens verstrikt zijn in de toestanden van het derde ondergebied. Wij zullen hier en daar een blik opvangen van wat zulk een verstriking beteekent, naarmate wij verder gaan met de verslagen welke ik heb kunnen verzamelen.

ERVARINGEN VAN H. S.

De schoone "overgang" van mijn vriend W. G. zou ongetwijfeld kunnen worden geëvenaard door vele andere voorbeelden van gelijksoortige ervaring. Gelukkig moeten er, op het huidig standpunt van evolutie, een groot aantal menschen zijn die een door en door goed leven leiden en ontwaken op heerlijke streken van het astraal gebied, waar zij weldra volgaarne het denkbeeld uitdrukken dat W. G. mij mededeelde in den loop van zijn gesprek: — "Ik zou voor niets ter wereld terug willen zijn in het lichaam". Ik heb echter, in den loop der onderzoekingen welke ik het voorrecht heb gehad te doen, naar voorbeelden van astrale ervaring gezocht, welke wat meer afwisselende lessen verschaften dan de eenvoudige oude waarheid dat goede levens hier leiden tot gelukkige omstandigheden hiernamaals. Al mogen er dus vele schaduwen zijn in enkele der verhalen die ik zal vertellen, behoeven deze het denkvermogen mijner lezers in het algemeen niet te ontmoedigen. Later zal er meer over dat onderwerp te zeggen zijn, doch thans moet ik eenige astrale levens beschrijven, welke gepaard gingen met veel van wat kan genoemd worden vagevuur-ervaringen. Laat mij nog geen commentaar geven op

dit vagevuur-aanzicht van het astrale leven tot ik een geëigenden tekst heb in den vorm van het verhaal dat ik hier wil doen.

Dit heeft te maken met het astrale leven van iemand die een intieme vriend van mij was in het fysieke leven. Hij was ouder dan ik en ging meer dan twintig jaar geleden over, gerekend van den tijd af dat ik dit schrijf. Hij bezat groote persoonlijke bekoring, was aantrekkelijk in allerlei opzicht, had een schitterend verstand en een knap uiterlijk dat daarmede overeenkwam. Onder die omstandigheden en vervuld van groote belangstelling in de andere sekse en begeerte naar haar, waren de gevolgen op zijn minst genomen merkwaardig en opvallend. Don Juan (van het gedicht), zoo dacht ik soms, met zijn twee of drie eenvoudige liefdesavonturen, leidde een bijna ascetisch leven vergeleken bij mijn vriend, dien ik "H. S." zal noemen.

De gevolgen voor hem op het astraal gebied nadat hij overging, waren niet van dien aard dat zij ons een aansporing waren, licht te denken over neigingen langs bovenvermelde lijn. H. S. ontwaakte na de gewone tusschenpoos, en bevond zich in wat de hal van een groot hotel scheen te zijn, of de entree van een groote club. Er scheen een roodachtig geel licht. In het begin had hij geen bijzonder gevoel van onbehagelijkheid, doch daarna zag hij een aantal naakte vrouwelijke gedaanten in en uit de kamer gaan. Deze wekten een hartstochtelijke begeerte op; als hij echter trachtte haar te bereiken, weken zij terug of verdwenen zij. Dit ging voort gedurende een vreeselijk langen tijd. Eénmaal poogde hij de een of andere vrouwelijke gedaante te vervolgen door wat hem een lange gang toescheen. De gang werd hoe langer hoe nauwer tot ze een koker geelk, waardoor hij werd voortgedreven. Het was een afschuwelijke ge-
waarwording als een nachtmerrie. Toen scheen hij in de ruimte te worden weggeschoten en bevond hij zich in een vertrek waar een man en een prostituée waren.

Hij werd gedeeltelijk getrokken in den draaikolk van hun gevoel, doch de kamer scheen gevuld met roode dampen die hem een vreemde gewaarwording van reactie en afkeer gaven. Daarop was hij weder terug in de hal en alles was als te voren, overal massa's ongekleede gedaanten. Op één oogenblik scheen een stem tot hem te zeggen: "Mijn zoon, gij zult op die wijze nooit bevredigd worden, sluit de oogen uwer ziel, dan zult gij verlichting vinden." Dit kon hij echter niet doen. Jaren gingen voorbij en hij leed hevig.

Zijn ervaring gaf een bijzonder levendig voorbeeld van het beginsel dat het astraal lichaam de werkelijke zetel is van die begeerten welke wij gewoon zijn te beschouwen als de begeerten des vleesches. Het begrip dezer waarheid kan inderdaad in sommige gevallen te ver gevoerd worden. Gedurende het fysieke leven zijn zekere begeerten in harmonie met het plan der Natuur. Zij laten geen onuitwisbare sporen na op het astraal voertuig, tenzij men veroorlooft dat zij het leven en de gedachte in buitensporige mate overheerschen. Gelijk in zoovele andere opzichten, is matigheid de sleutel van de gezondheid. Het is bijna even beslist mogelijk ascetisme te overdrijven als het mogelijk is te veel toe te geven aan zijn begeerten. Doch het astraal voertuig van H. S. was ongetwijfeld oververzadigd met sexueele begeerte en deze ongezonde toestand werd door een zeer langzaam proces van lijden opgeheven. Ten slotte kwam een dergenen die ik kan beschrijven als plaatsbekleeders der Meesters, in aanraking met H. S. en hielp hij hem te ontkomen aan de verleidelijke martelingen waaraan hij zoo lang onderworpen was geweest. Natuurlijk was hij tegen dien tijd innig verlangend geworden om er aan te ontkomen, anders kon de verlossing niet zijn bewerkt.

Nu echter begon de kamer, welke zoo lang de plaats van zijn vagevuur was geweest, wazig te worden. Ze was nog steeds gevuld met de gedaanten van vrouwen, maar ofschoon zij hem vastgrepen en trachtten hem

omlaag te houden, deinsde hij van haar terug en gevoelde hij zich omhoog zweven. Hij scheen een geluid te hooren, iets als een gong en zie! — alle vorige omstandigheden waren verdwenen en hij bevond zich alleen in een rotsachtige woestijn. De eerste gewaarwording was "vreeselijk", maar weldra zag hij dengene die hem geholpen had, en die hem had gezegd met hem mede te gaan daar hij gereed was. "Hij hield mijn hand vast", vertelde H. S. mij, "en er scheen leven in mij te stroomen. Wij dreven verder. Aan het eind eener vallei kwamen wij in een prachtig land." Hij was inderdaad opgeheven geworden uit het derde ondergebied naar het vierde.

De nieuwe invloed werkte geleidelijk op hem in en bracht een omkeer teweeg in zijn gevoelens, een arkeer van de aandoeningen die hem vroeger hadden beheerscht. Hij herinnert zich dat hij eenigen tijd alleen is geweest. Toen kwam hij meer bepaald in aanraking met vroegere vrienden die zich reeds hadden ingeleefd op hoogere ondergebieden en aldus kwam hij geleidelijk in het gezelschap van wezens behorende tot de Witte Loge. Tijdens zijn leven had hij iets geweten van occulte leering en het gevolg hiervan deed zich gelden toen hij door de belemmeringen van sexueele hartstocht had heen-geworsteld. Nu is hij natuurlijk reeds jarenlang bezig met verhevener werk en hij werkt aan de gewone taak anderen te helpen als zij aankomen uit de lagere wereld, en zoodanige hulp behoeven als zijn eigen ervaringen hem in staat stellen te geven.

HET VERHAAL VAN R.W.

Ik kom nu aan een zeer moeilijke taak, n.l. om de ervaringen na den dood te beschrijven van een dame die tot mij gebracht werd om met mij te spreken in antwoord op een wensch van mijn kant, een gesprek te hebben met een vrouw wier verhaal een vrouwelijke tegenhanger zou zijn van dat van mijn vriend H. S.; een vrouw wier leven boven alles gekleurd was geweest door sterke sexueele hartstocht.

Laat mij nog eens den nadruk leggen op het denkbeeld, dat, mits zij blijven binnen de grenzen eener redelijke matigheid, hoegenaamd geen slecht Karma zich hecht aan de uitoefening van natuurlijke functies, zelfs niet aan het innig genot van deze als zij samengaan met echte liefde, waarvan zij de bijna onvermijdelijke uitdrukking zijn op het fysieke gebied. Ik zou nog verder kunnen gaan als ik een verhandeling moest schrijven over de verhoudingen der seksen, welke zoo bedroevend slecht geregeld zijn onder den invloed van verschillende misleidende conventies, vooral in dit land. Enkele fundamenteele wetten kunnen echter worden gezien in verband met alle vraagstukken van dezen aard; ten eerste dat zelfzuchtig genot gezocht ten koste van daaraan verbonden smart voor een ander, slecht karma scheidt van niet-twijfelachtigen aard, welks gevolgen het volgend fysieke leven zullen kleuren; terwijl men, onafhankelijk daarvan, begeerten welke op zichzelf onschuldig zijn, tot zulk een hevigheid kan opvoeren, en ze tot op zulk een hoogte een geheel leven kan laten overheerschen, dat zij met groote moeite op het astraal gebied afvallen na den dood van het fysieke lichaam. Het proces van dit afvallen kan zoo pijnlijk en langdurig zijn, gelijk het verhaal aantoont, hetwelk ik zooveel heb behandeld, dat een verslag er van in een bepaald geval leest als de beschrijving eener straf; dat zou echter niet de juiste

lezing er van zijn. De gevolgen van slechte daden op het fysieke gebied, welke van een bepaald gezichtspunt moeten worden beschouwd als hun straf, worden op het fysieke gebied wederom uitgewerkt in het volgend leven. De omstandigheden van het tusschenliggende tijdperk moeten den beteren kant van het juist afgelopen leven weerkaatsen, meer dan den siechtsten. Opdat die betere kant zich echter kunne uitdrukken, moet de wezenheid niet omlaag getrokken worden door eigenschappen welke onvereinigbaar zijn met het bestaan op de hogere ondergebieden der astrale wereld. Zij kan niet opstijgen tot die hogere ondergebieden totdat zij bevrijd is van de eigenschappen uitsluitend behorende tot het aardse leven. Zoo komt het dat de wezenheid verstrikt is in gedachtevormen op het derde ondergebied, op de wijze waarop H. S. was verstrikt, totdat die groep van begeerten heeft uitgewerkt.

Thans zal ik mijn verhaal vervolgen, dat ik in staat was te vernemen van de dame die zooals ik zeide een tegenhanger, aan de vrouwelijke zijde, was van mijn vriend H. S.

Zij herinnerde zich haar dood, waartegen zij streed. Gevoelde zich uit haar lichaam gestooten en zag het sterven. Zonk in een toestand van bewusteloosheid en ontwaakte later, zich zeer ongelukkig gevoelende. Zij zag zich omgeven door een dof rood licht en zag mannelijke gestalten om zich heen in alle richtingen. Deze aanblik wekte de oude begeerten met hevigheid op. Zij snelde op de mannen af, doch zij trokken terug. Ik moet hier veel overlaten aan de verbeelding van den lezer. Met een woeste begeerte naar bevrediging voelde zij zich getrokken in een draaikolk of maalstroom welke haar bracht in de buurt van een soldaat en een meisje in Hyde Park. Zij wierp zich in de aura van het meisje. Het meisje scheen eenigszins aarzelend doch gaf zich nu aan den man

De begeerte scheen haar te verbranden als een bijtend

zuur op de huid. Ik kan het pijnlijk verhaal niet in al zijn bijzonderheden weergeven. Zij werd vreeselijk gemarteld door gedachtevormen van een afschuwelijke soort, de schepping harer verbeelding tijdens haar leven. Deze deden ten laatste een gevoel van afgrijzen ontstaan. Zij was alléén in een rotsachtige woestijn, ten eenen male ongelukkig. Eindelijk werd zij toegesproken door een lange zwarte gedaante die haar mededeelde dat zij onder zijn hoede was, doch dat het aan haar lag, te bepalen hoe lang zij zou verblijven op deze smartelijke ondergebieden. Hij vroeg of zij wenschte te ontkomen aan deze kwellende begeerten? Zij kon slechts stamelend een smeekbede tot hem richten, haar "hieruit te verlossen". Hij zeide: "Goed, volg mij; de weg is lang, doch indien gij gehoorzaamt, zult gij een pad vinden dat u zal wegvoeren. Zoodra ik heenga, zult gij opnieuw gemarteld worden door de verpersoonlijkingen uwer oude begeerten. Zij zullen werkelijk schijnen; zij zullen trachten u te verleiden. Bedenk wel, dat zij dit niet kunnen, als uw begeerte naar vrijheid stand houdt. Houd daaraan vast." Toen zag zij zich omringd door roode bloemen, rood gras, alles was rood, en er waren mannen die zeiden "Kom mede!" enz. Doch zij bood weerstand.

Melan verscheen weder en zeide "Het is goed. Rust en herstel u!" Daarop raakte hij haar voorhoofd aan en een stroom van vrede scheen over haar te komen. Zij zag toen een lieflijke vrouw in het wit, die haar toelachte en haar in de armen nam.

Zij zweefde naar boven en bereikte de eene of andere sfeer van zaligheid; een lieflijken tuin, waar zij vervuld werd met een nieuw gevoel van leven en reinheid.

Dit moet natuurlijk de eene of andere laag van het vierde ondergebied geweest zijn, en daarheen keert zij nu terug wanneer zij dat verlangt; doch zij heeft zich gewijd aan werk op de lagere gebieden, waar zij tracht degenen te helpen die zij gedurende haar leven heeft misleid.

Ik kan niet nauwkeurig vaststellen hoe lang de lijdensperiode duurde, maar ik geloof dat het verscheidene jaren van onzen tijd moet geweest zijn.

DE GESCHIEDENIS VAN J. P.

Het astrale leven dat ik nu zal behandelen, trachtte ik te onderzoeken omdat het 't leven was van een man, die een volstrekt alledaagsch leven had geleid, die alleen belang had gesteld in de gewone vermaken van een stadsmensch, met wedstrijden, spelen en het clubleven in het algemeen. Er was mij niets bijzonder slechts in zijn gedrag bekend, maar hij was een man, die waarschijnlijk nooit een gedachte had gewijd aan belangen van een hogere orde dan die van het stoffelijk gebied, en mijn hooggeschatte vriend G. R. vond hem voor mij ongeveer een jaar nadat hij was overgegaan, en bracht hem mede voor een gesprek.

Hij was zeer blij de gelegenheid te hebben vrijuit te spreken met iemand op het stoffelijk gebied. Hij stelde zich voor met vreugdevolle bereidwilligheid, en sprak mij bij mijn naam aan, zich levendig alles herinnerende over zijn leven dat juist ten einde gekomen was. "Ik ben niet gelukkig," vertelde hij mij. Ik zal voortgaan met zijn geschiedenis weer te geven, voor zoover ik kan, in zijn eigen woorden, die ik haastig heb opgeschreven tijdens ons gesprek, en die vrij doorspekt zijn met de onschuldige vloeken die hij gewoon was rijkelijk in zijn gesprekken in te lasschen.

"Ik bezoek nog steeds in den geest die vervloekte club tot mijn doodelijke verveling." Ik vroeg hem wat zijn eerste herinneringen waren." Ik herinner mij dat ik eerst vreeselijk verward was; ik kon niet beseffen dat ik dood was. Gij weet dat ik nogal plotseling stierf;

een soort toeval geloof ik, noemden de doktoren het. Daarop weet ik dat ik in een soort slaap viel die eenigen tijd duurde, en toen ik wakker werd lag ik in een van die groote leunstoelen in de club. Een van die bij het vuur, gij weet wel, in de rookkamer. Plotseling zat er vervloekt iemand precies boven op mij of door mij heen! Het was die beestachtig dikke oude kolonel die altijd billard speelde. De oude dwaas zeide: "Wat trekt het hier; doe de deur dicht!" Het tochtte in het geheel niet. Ik ging naar de billardkamer en wilde spelen, maar wanneer ik trachtte een billardstok op te nemen, gleed hij door mijn vingers heen. Ik keek dikwijls naar u allen wanneer gij aan de lunch of het diner zat. Ik wilde ook meedoen maar het was niet mogelijk. Wanneer ik iets beetpakte, versmolt het alles tot niets in mijn vingers, als een van die verdomde banketbakkers-pasteitjes, die van binnen hol zijn. Ik had trek in een goed stuk vleesch."

Gedurende zijn leven was hij natuurlijk in het geheel niet in staat geweest de onderwerpen waarmee hij wist dat ik mij bezighield ernstig op te vatten, en nu voelde hij hoeveel beter het voor hem zou geweest zijn als hij dat wel gekund had. Doch hij ging door met mij uit te leggen hoe hij kort geleden was aangesproken door iemand dien hij niet kende. "Bliksems, wie zijt gij?" vroeg hij, en die persoon vroeg hem met hem mede te gaan en met mij te komen spreken. "Gij zijt de eerste persoon dien ik ontmoet heb, die mij een begrijpelijk antwoord heeft gegeven", zeide hij. Toen was hij tot mij gebracht en was hij geheel verbijsterd hoe het mogelijk kon zijn dat hij bezig was met mij te spreken. Ik trachtte het hem uit te leggen zoover ik het hem mogelijkkerwijs kon doen begrijpen, terwijl ik hem goeden raad gaf hoe hij zich los kon maken van de club en kon streven naar hoogere toestanden in de nieuwe wereld, waarvan hij juist den drempel had aangeraakt, en ik beval hem aan, een zeker iemand te zoeken dien wij

beiden in dit leven gekend hadden, ook een lid van onze club, die twee of drie jaar van te voren was overgegaan.

Deze vriend was veel meer open voor ernstige gedachten dan J. P., zooals ik hem zal noemen, maar had toch ook een tijdlang getobd met niet te kunnen loskomen van de club, waar hij een groot deel van zijn waakleven had doorgebracht. J. P. wist niet wat hij moest doen om R. N. te vinden, gelijk ik hem zal noemen, maar ik zeide hem dat hij sterk aan R. N. moest denken, hetgeen diens aandacht tot hem zou trekken.

Intusschen vertelde hij mij verder dat een geheimzinnige persoonlijkheid hem eens iets verschrikkelijks had getoond — iets dat er uitzag als een geweldige kuil, en toen hij in de diepte keek, had hij afschuwelijke slangen, schorpioenen en groote octopi gezien, en er werd hem gezegd dat het "een haartje gescheeld had" of hij had daar ook in moeten afdalen. Hij sidderde. "Tien minuten daar beneden zouden mij gek gemaakt hebben".

Sprekende over zijn leven op dit gebied zeide hij: "Het was een soort leeg doodshoofd, maar ik speelde het spel; ik had wel eenig eergevoel; maar wanneer zal dit wiel eens stilstaan? Ik heb er ongeveer genoeg van, ik wil niet meer teruggaan naar die vervloekte club."

Ik zeide hem opnieuw dat hij moest uitzien naar R. N. en opeens riep hij uit: "Wel, daar is R. N." terwijl hij een bijnaam gebruikte waaronder deze bekend stond onder zijn intieme kennissen.

Toen sprak R. N. met mij, en hij vertelde mij dat hij nu op een gelukkige laag was van het vierde ondergebied en dat hij voor J. P. zou zorgen. Hij verzocht mij hem iets uit te leggen dat hem een raadsel was. Hij meende dat zijn geheugen in de war begon te raken omdat hij vage gedachten kreeg over Rome, alsof hij naast zichzelf nog iemand anders was. Ik legde hem natuurlijk uit dat hij waarschijnlijk bezig was eenige helder-

ziende herinneringen uit een vorig leven te krijgen en hij stelde die gedachte zeer op prijs. Ik vroeg hem naar zijn tegenwoordige omgeving. Deze was zeer aangenaam. Hij scheen in een huis te wonen dat juist het soort huis was dat hij zich altijd in zijn verbeelding had geschetst als het ideale huis hetwelk hij zou willen bezitten. Dit was natuurlijk een aangename soort gedachtevorm dien hij onbewust had geschapen. Hij zeide ook dat hij begon een vreemd gevoel over zich te krijgen alsof hij begon lichter te worden. Het was een zeer aangenaam gevoel, en hij meende dat hem gezegd was dat het 't teeken was van een komende verandering die zijn overgang naar een hooger toestand zou meebrengen. Zijn huis was een buitenhuis met tuinen en bloemen, gras en boomen, hoewel die geen zorg schenen te vereischen. Hij bracht een groot deel van zijn tijd door in den tuin, aangenaam denkende over vroegere tijden en werd daar bezocht door menschen die hij had gekend — en daaronder zijn vader en moeder. De tijd gleed voorbij. Er was geen nacht, geen gevoel van vermoeidheid. Hij had geen behoeften.

Hij eindigde met opnieuw te beloven dat hij voor J. P. zou zorgen. Het verheugde mij te kunnen denken dat deze na "het spel gespeeld te hebben" en eergevoel te hebben aangekweekt, nu bevrijd zou worden van de ellendige verveling die hij zoo lang verdragen had, en iedere laag van het vierde ondergebied een veel aangenamer streek zou vinden om te bewonen dan zelfs Pall Mall.

"BILL SMITH".

Ik had verlangd een authentiek verslag te ontvangen van het overgaan naar den volgenden bestaanstoestand van iemand die de minder ontwikkelde klassen vertegenwoordigt. Aan dezen wensch werd tegemoet gekomen door een van mijn meer verheven vrienden, wien het gelukte een ex-marskramer mede te brengen. Diens verhaal over zichzelf was verbazend vermakelijk zoowel als leerrijk op zijn manier. En het bevestigt een korte onderzanding die ik lang geleden had, toen een hoogbegaafd helderziende onder mijne kennissen voor mij trachtte een blik te slaan in het leven op een laag ondergebied van het astraalgebied, en om zoo te zeggen aanliep tegen een ex-kolensjouwer, dien hij nog vond rondhangen in het armzalige huis dat hij had bewoond, met de vage gedachte dat hij nog bezig was daar zijn pijp te rooken. Hij moest een onschuldig schepsel geweest zijn, daar hij op geenerlei wijze scheen te lijden, maar eenvoudig een slaperig, lui bestaan had gedurende vele jaren, waarna hij zeker opwaarts zou worden gevoerd naar de lagere ondergebieden van het vierde gebied, en ten slotte naar de eene of andere kleurlooze variatie van den devachanischen toestand, als voorbereiding tot een nieuwe geboorte.

Mijn nieuwe kennis sprak in dezelfde bewoordingen die hij gewend was te bezigen in het leven op het stoffelijk gebied. Ik zou gaarne ieder van zijn eigen woorden weergeven gedurende zijn verhaal, maar mijn aantekeningen veroorloven mij niet dit volkomen te doen. Ik zal er zoo veel mogelijk naar trachten.

Hij gaf mij zijn naam op als "Bill Smith". Hij was een marskramer geweest met een ezelskar ergens op den Commercial Road.

"Kleine winsten, weet gij, en snelle omzet." Met onge-

veer dertig jaar trouwde hij — “om een fatsoenlijke vrouw” van het meisje te maken. Zij leidden een fatsoenlijk leven in een tweetal kamers en hadden “tien kleintjes.”

“Ik werkte hard maar hield veel van mijn biertje. Ik heb het niet heel slecht gemaakt.” Toen stierf hij aan koorts welke te dien tijde heerschte op den Commercial Road, en hij schijnt nu nauwelijks in staat om het feitelijke tijdperk van zijn overgang naar een ander gebied goed te begrijpen. Hij weet alleen maar dat hij een “rotten tijd” heeft doorgemaakt. Hij scheen meer of minder in het duister te verkeereren, doch hij kon de menschen hooren spreken. Hij leed zeer aan dorst. Het is onmogelijk uit te maken hoe lang deze toestand duurde, eindelijk werd hij echter aangesproken door “den een of anderen kerel die hem bij zijn naam riep. — Ja, Bill Smith, dat ben ik!” Zijn nieuwe kennis vertelde hem dat hij gelukkiger zou zijn als hij ophield naar bier te verlangen. “Dat kan ik niet laten, baas.” “Ik zal u helpen, zeide hij”; “gij wenscht bevrijd te worden van dien dorst, is het niet?” “Ja, baas.” “Kom dan met mij mee.” Toen nam hij Bill mee naar een plaats waar, de hemel beware me! veel menschen om een tafel zaten psalmen te zingen. Toen begonnen zij te bidden. Dat was niet erg in mijne richting, maar er was een groot aantal menschen zooals ik.

Er zat een oude man aan de tafel met witte bakkebaarden. Hij scheen mij nogal een goede kerel. Iemand zeide mij achter hem te gaan staan, en toen ik dat deed voelde ik mij net alsof ik naar beneden werd gezogen in een rioolput. Ik merkte dat ik bezig was te spreken door den ouden man en om bier vroeg.

Daarop begon een oude vrouw hevig tot mij te ratelen. Zij gaf mij toch zoo'n preek! Zij zeide: “Wij zullen voor u bidden. Wij zullen u helpen u te bevrijden van dat verlangen naar drank. Zeg mij na, ‘Ik verlang niet naar drank’. Ik deed het om haar genoeg te doen en hoe het zij, ik begon mij beter te voelen. Daarop liet ze het mij nog driemaal herhalen, en de hemel

beware me! ik voelde geen verlangen meer naar bier. Toen zag ik den man die mij daarheen had gebracht en hij zeide ‘Ga meel’ en wij zweefden weg over Canning Town waar ik placht te wonen, tot wij kwamen aan een aardige woning als een buitenhuisje met een tuin. ‘Hier kunt gij blijven’ zeide hij; doch ik antwoordde: ‘Ik kan het niet betalen om op een plaats als deze te wonen.’”

Ik moet het verhaal eindigen in andere woorden dan die welke Bill gebruikte, daar mijn aantekeningen mij niet in staat stellen ze geheel terug te roepen.

Hij kon spoedig den toestand beseffen, zag zijn ouden vader en moeder die hem kwamen bezoeken, en zelf blijktbaar iets verder waren; en later kwam een zijner zoons, een jongen die op ongeveer veertienjarigen leeftijd was gedood in een automobielongeluk en zijn vader vooruit was en een eenigszins hooger gebied had bereikt.

Eén gedachte in verband met dit verhaaltje, die de lezer niet moet voorbijgaan, heeft te maken met de bescheiden spiritistische séance gehouden in het verre oostelijke deel van Londen door de goede lieden die zich moeite gaven ter wille van de arme “geesten” welke tot hun kring werden aangetrokken. Het schijnt dat in de wereld der armoede in meer dan één opzicht — op meer dan één gebied — de armen de meest sympathieke en hulpvaardige vrienden der armen zijn.

M. M.'s WONDERBAARLIJKE GESCHIEDENIS.

Thans moet ik een verhaal doen dat een en al pathos is, hetzij wij aandacht schenken aan het begin er van op het fysieke gebied of het astrale einde. Het bevat mijns inziens in velerlei opzicht een diepe leering, want het is een leven van uiterste ontaarding wat betreft het fysieke voorspel er van en van verheven schoonheid op den langen duur. Het was een vrouwelijk leven op aarde en ik zal mijn arme heldin M. M. noemen.

Zij werd geboren als de dochter van lieden uit den lageren middenstand in een plattelandsstadje, kleine winkeliers, bekrompen, toegewijde Methodisten. Als jong meisje begon zij last te krijgen van sterke sexueele begeerte. De conventies der moderne litteratuur beletten mij in bijzonderheden af te dalen betreffende de wijze waarop deze gevoelens zich uitten, doch het is gemakkelijk te begrijpen, hoe zij onder de gegeven omstandigheden op zeer jongen leeftijd de prooi werd — de gretige prooi als het ware — van een jongen man uit haar eigen kring. En de natuurlijke gevolgen bleven niet uit. Toen haar toestand werd ontdekt door haar ouders, trapte de vader haar feitelijk en letterlijk 's nachts het huis uit, zeggende dat zij naar haar meester, den Duivel, kon gaan! Het gedrag van dezen afschuwelijken ellendeling geeft een goed voorbeeld van de ruwheid welke kan samengaan met het domme vooroordeel van een godsdienstig fanaticus. De misdaad van dien man om zijn ongelukkige dochter op die wijze te behandelen was verantwoordelijk volgens alle gewone redeneering, voor de ontaarding waarin zij ten slotte verviel. En de geheimzinnige werkingen van karma welke in dit geval onvermijdelijk het arme meisje veroordeelden tot een leven van lijden, ontheffen den vader niet in de

geringste mate van de schuld zijner wreedheid; doch wij zullen dat later beschouwen.

De ongelukkige verworpeling zwierf, na te vergeefs een tijdlang op de deur te hebben geslagen in de hoop dat zij toegang zou verkrijgen, doelloos rond en eindelijk viel zij uitgeput op een drempel neer. Daar sprak een politieagent haar aan en ontfermde zich over haar; hij nam haar mede naar zijn woning, waar zijn vrouw haar een onderkomen gaf en den volgenden morgen zond hij haar per trein naar Londen.

Zij had bijna geen geld bij zich. Na haar spoorkaartje te hebben betaald, had zij nog drie shillings over. Aan-geezen op de kille gastvrijheid van King's Cross, zwierf zij zonder bestemming rond, blijkbaar langs den Pentonville straat, — en bereikte zij een plaats waar marktkramen op straat waren. Vermoeid leunde zij tegen een van deze aan, toen een ruwe man die bij de kraam hoorde, haar vroeg wat er aan scheelde, waarop zij haar treurig verhaal deed. Hier hebben wij wederom een voorbeeld op welk een roerende wijze de armen elkander helpen. De man nam haar mede naar zijn vrouw die zoo vriendelijk tegen haar was dat zij haar zelfs bij zich hield tot haar bevalling voorbij was. Men kan zich voorstellen hoe die goede koopman — ongetwijfeld verzot op zijn bier evenals "Bill Smith" en ruw in zijn taal — zou zijn gehoond door den Methodistischen vader van M. M., die zelf slechts waardig was, in den modder te worden vertreden door den anderen man.

Gelukkig stierf het kind van M. M.. Zij deed wat zij kon, nadat zij hersteld was, om de vrouw met haar werk te helpen en trachtte een fatsoenlijk leven te leiden doch zij zag geen kans om geld te verdienen. Toen kwam zij in aanraking met een man die haar medenam naar een Music Hall en naderhand naar een plaats om te soupeeren. Zij moet op de een of andere wijze verdoofd zijn geworden, want zij herinnert zich

niet anders dan dat zij, bijkomende, zich bevond in een vreemd huis, in bed

Onnoodig te zeggen, welk soort huis het was. M. M. was ingeschreven bij het groote leger van blanke slavinnen. Zij zag er aardig uit en was natuurlijk nog belachelijk jong, ongeveer zestien of zeventien denk ik — een waardevolle aanwinst voor degenen die haar gevangen hadden. Zij werd mooi aangekleed en de straat opgezonden. Na eenigen tijd had zij als het ware het geluk dat een heer dien zij ontmoette verliefd op haar werd, voor haar zorgde en haar een eigen woonplaats gaf ergens in St. John's Wood. Deze tusschentijd schijnt het gelukkigste tijdperk van haar kort en moeilijk leven op het fysieke gebied te zijn geweest. Er kwam echter een eind aan, zooals het gaat met al dergelijke verbintenissen. Haar beschermer moest naar het buitenland vertrekken. Hij gaf haar honderd pond bij het afscheid en met dit kapitaaltje achter haar deed zij wanhopige pogingen om het een of ander eerlijk werk te krijgen waarvan zij kon leven. Maar alles te vergeefs. Zij kon geen "getuigen" geven, geen getuigenschrift, en zoo stortte zij zich ten slotte in wanhoop terug in den krankzinnigen maalstroom van lichtzinnig leven.

Langzamerhand begon zij te drinken; bemerkte zij dat zij besmet was door "de geheime ziekte"; en was zij eenigen tijd in een hospitaal. Toen werd zij op zekeren avond in Piccadilly toegesproken door een dame die haar vroeg te komen op een zendingsbijeenkomst. Zij had er niet bijzonder veel lust in, doch ging er heen uit nieuwsgierigheid. Daar had zij een merkwaardige ervaring. Een predikant voerde het woord en zij zag een licht om hem heen en achter hem was een gezicht dat naar haar keek met medelijdende teederheid. Zij geloofde dat het 't gelaat van Jezus was en had een gevoel alsof haar hart doorboord werd, doch snelde weg naar haar eigen kamer en nam haar toevlucht tot whisky.

Toen zij den volgenden morgen uit haar roes ont-

waakte, was haar hart gebroken. 's Avonds bevond zij zich na eenigen tijd te hebben rondgezworven, op den hoek van Wellington Street en het Strand. Een onweerstaanbare aandrang kwam in haar op om aan alles een einde te maken. Zij liep tot midden op de Waterloo Bridge en wierp zich in het water.

Zij herinnert zich duidelijk de bittere koude van het water, de benauwdheid van het verdrinken en het vergeefsche verlangen terug te zijn, zelfs in de ellende waaraan zij had trachten te ontkomen. Daarop begon een buitengewone en verschrikkelijke ondervinding. Zij had de verandering, die wij dood noemen, doorgemaakt, doch bevond zich weder terug op de brug. Opnieuw doorleefde zij de wilde wanhoop van haar zelfmoord, al de ervaringen er van nog eens doormakende. Wederom wierp zij zich in de rivier, wederom had zij de gewaarwording van te verdrinken, zij verviel in een kortstondige bewusteloosheid en herhaalde dan weer den geheelen afgrijselijken cyclus van lijden. Dit scheen een eeuwigheid zoo voort te gaan. Er is mij gezegd dat het proces ten minste een jaar duurde. Het denkbeeld is al te vreeselijk. Zulk een verslag is een harde proef voor iemands geloof in natuurlijke rechtvaardigheid.

Er was niets in M. M.'s ellendig leven dat een straf kon eischen welke in de verste verte geleek op dit afschuwelijk tijdperk van boetedoening. Van den beginne af werd oneindig meer tegen haar gezondigd dan zij zelf zondigde en was zij eerst het slachtoffer van lage wreedheid, het gevolg van een dweepziek bijgeloof dat nauwelijks minder verfoeilijk was, en later de hulpelooze prooi van een even dom en meedoogenloos maatschappelijk stelsel. Wat zij noodig had, van het gewoon menschelijk standpunt, was teedere zorg en troost aan de andere zijde der groote verandering!

Zoekende naar een begrijpelijke verklaring van den werkelijken loop der gebeurtenissen, werd mij het volgende verteld. Het vreeselijke lijden van het beschreven

tijdperk was niet het gevolg van het leven dat juist was afgelopen. Het was het opgehoopte karma van verscheidene levens van ontarding en schande.

Vierduizend jaar geleden was M. M., toenmaals in een mannelijk lichaam, een bestudeerder van occultisme geweest op den drempel van het pad. Gelijk vele andere bestudeerders van dien tijd, was hij afgeweken van het pad, in dit geval met buitengewoon rampspoedige gevolgen. Hij gaf toe aan sexueele hartstocht zonder zich aan iets te storen behalve aan de begeerten van het oogenblik, en in zijn volgend leven, in Griekenland, ging hij over tot de vrouwelijke sekse en werd weder geheel in beslag genomen door dergelijke buitensporigheid. De geschiedenis herhaalde zich in een later Romeinsch leven en daarna koos het hooger zelf dat wanhopig werd, met opzet het M. M. leven voor de volgende incarnatie om door hevig lijden en vreeselijke ellende te boeten voor de neigingen van het verleden en ze tevens uit te roeien. De boetedoening was ontzettend, doch moet niet worden beschouwd als het gevolg van het eene leven dat er onmiddellijk aan voorafging.

En behalve dat men niet anders dan innig medegevoel kan hebben voor de lijderes, moet men die boetedoening slechts beschouwen als een gruwelijk onvermijdelijk voorspel tot de schoone resultaten die volgden. Want er kwam een oogenblik waarin zij een stem hoorde zeggen: "Arme ziel, de tijd van verlossing is aangebroken." Toen werd zij weggedragen en maakte zij nieuwe ervaringen door van pijnlijken aard, hoewel onbeteekenend vergeleken bij die welke zij zoo lang had doorstaan. Zij bleef nog eenigen tijd in "Melans rijk" en werd in aanraking gebracht met tafereelen van menschelijke losbandigheid; doch alle hartstochtelijke begeerte was uit haar aard weggebrand. Zij was een poos alleen in een rotsachtige streek, doch eindelijk brak de tijd aan waarop de Groote Heer van dat gebied tot haar zeide: "Gij zijt vrij, vaarwel." Zij werd weggedragen en bevond zich in

een fraai buitenhuisje waar zij een gevoel van rust en vrede had. In de verte zag zij wat haar een berg toescheen en een vurig verlangen maakte zich van haar meester om op den top er van te komen. Een krachtige wilsinspanning voerde haar er heen, en daar zag zij den Grooten Meester der Witte Loge, tot wien zij werkelijk behoorde en zij vloog om zoo te zeggen in zijn armen. Zij had wederom de lang verbeurde plaats in de occulte wereld hernomen.

Sedertdien is zij een zeer geliefd lid geweest van de huishouding van den grooten Meester welker bestanddeelen vol verscheidenheid zijn; zij is daar een ijverige werkster en daalt naar verkiezing af uit dien gelukkigen toestand tot de lagere ondergebieden van het astraal gebied, waar zij zooveel hulp en troost verleent als wordt toegestaan aan hen die op de een of andere wijze de pijnlijke gevolgen doormaken van dergelijke levens als zij het laatst leidde.

Als wij het in 't kort overzien, is het geheele verhaal zeer leerrijk en eveneens zeer roerend. Het kan ons een waarschuwing zijn, geen haastige conclusies te trekken wanneer wij een bepaald leven beschouwen. Weinigen van ons zouden, indien wij M. M. toevallig hadden ontmoet gedurende het laatste treurige leven dat zij doormaakte, iets anders dan aanstoot hebben genomen aan het denkbeeld dat zij op het punt was veel meer te worden dan louter een gelukkige bewoonster van een hoog gebied in de andere wereld — feitelijk een intieme helpster in den staf, als het ware, van de Witte Loge! Uiterlijkheden van het wereldsch standpunt zijn geneigd te misleiden en deze gedachte herinnert mij aan een verhaal dat ik vele jaren geleden hoorde in verband met de verslagen van het gewone spiritisme. Er was eens een zeker jong meisje in een gezin dat in zeer goeden doen verkeerde; zij werd in alle opzichten bemind en bewonderd door allen die haar kenden en werd beschouwd als een engelachtige natuur.

Zij stierf jong en haar vrienden namen als vanzelf sprekend aan dat zij terstond naar den "zevendenden hemel" moest zijn overgegaan, wat deze ook zijn mocht, en moest zijn verwelkomd door hemelsche scharen van de verhevenste soort. Vele jaren vervlogen vóór haar rouwende vrienden van haar hoorden. Toen kwam zij ten slotte in gemeenschap door een psychische kennis en verklaarde zij dat zij het inderdaad zeer slecht had gehad, hoewel het eindelijk beter werd. Ik heb zelf geen inlichtingen over het onderwerp ontvangen, doch wij mogen aannemen dat het leven, hetwelk plotseling eindigde in de jeugd, het laatste was in een reeks van levens die lang niet engelachtig waren in alle gevallen. Of dat de eigenaardige en subtiele werking der karmische wet voor het astrale besluit van het leven de ontwikkeling van eigenschappen bewaarde welke het korte fysieke leven niet tot uiting had gebracht. In elk geval, als de feiten waren zooals ze mij werden verteld, is het verhaaltje wederom leerrijk als een tegenhanger van de veel treffender geschiedenis die ik reeds besproken heb.

EEN GELUKKIGE OVERGANG.

Naarmate de gegevens welke noodig waren voor mijn onderhavig doel langzamerhand in aantal toenamen, kreeg ik den indruk dat mijn verhalen wat te veel gekleurd waren door het verslag van treurige omstandigheden onmiddellijk volgende op den fysieken dood. Het was buiten kwestie belangrijk om deze te begrijpen, en te beseffen welke eigenschappen tijdens het leven deze treurige omstandigheden schiepen, doch tevens wist ik zeer goed dat een groot aantal menschen wier leven vrij verdienstelijk was geweest, snel en ongestoord door de lagere ondergebieden van het astraal gebied heengingen en eerst tot bewustzijn ontwaakten op het

vierde ondergebied. Ik bedacht mij dat een belangrijk deel der menschheid niet was vertegenwoordigd door een der tot dusver verzamelde verhalen van het hiernamaals. Ik wilde een geval hebben waarin een hoog ontwikkeld verstand gepaard was gegaan aan een vrij rein leven op het fysiek gebied. En, wetende dat de meeste der groote wetenschappelijke lieden uit het verleden nog steeds gebruik maakten van de gelegenheden geboden op de hooge ondergebieden van het astraal gebied, vroeg ik of een van hen zoo goed wilde zijn mij in bijzonderheden een verslag te geven van zijn eerste ervaringen na zijn overgang. Het antwoord kwam van iemand die ongetwijfeld behoorde tot de genoemde categorie en wiens overgang van betrekkelijk jongen datum was.

Ik behoef niet te uitvoerig te zijn in de wedergave van deze belangwekkende ervaring. Het is voldoende te zeggen dat "A. R.", ofschoon hij zich zeer had onderscheiden in de gewone wetenschappelijke wereld, ook tot op zekere hoogte een bestudeerder was van het hogere occultisme en tijdens zijn leven zich ernstig had beziggehouden met psychisch onderzoek. Er stonden hem dientengevolge geen verrassingen te wachten toen hij op zeer hoogen leeftijd van het lichaam bevrijd werd. Hij zweefde een tijdlang boven zijn sterfbed en genoot van een gevoel van hernieuwde kracht, vrede en vreugde. Hij begreep ten volle de situatie en keek met eenige belangstelling naar het lichaam dat hij verlaten had en met medegevoel naar de vrienden er om heen die treurden om zijn vertrek. Toen had hij een gevoel van omhoog te stijgen; hij vond het moeilijk dat te beschrijven, een gevoel, zooals hij het uitdrukte, "van in zichzelf te worden getrokken". Hij verloor zijn bewustzijn gedurende eenigen tijd. Sedert dien heeft hij vernomen dat het ongeveer drie dagen van onzen tijd duurde. Hij ontwaakte op een hooge laag van het vierde ondergebied, liggende op wat hem een bank toescheen van een zachte stof te

midden van een lieflijke omgeving; bloemen overal in het rond en een prachtig gezicht met bergen in de verte, en een algemeen gevoel van warmte, licht en kleur. Hij beseft dat zijn astraal lichaam er nu uitzag zooals het er ongeveer veertig jaar geleden tijdens zijn leven had uitgezien.

Hij lag een tijdlang in een zeer aangename droomtoestand. Toen stond hij op en voelde hij zich licht. Er was "geen werking van de zwaartekracht" om mede rekening te houden. Hij zag enkele personen die hij kende, en plotseling veranderde daarop zijn omgeving. Hij bevond zich in een vertrek waar hij door een menigte zijner vroegere vrienden uit de wetenschappelijke wereld werd ontvangen. Zooals ik reeds zeide, ging hij over op zeer hoogen leeftijd, zoodat de meeste dergenen die hij tijdens zijn leven had gekend reeds in den volgenden bestaanstoestand verkeerden. Zij waren samengekomen om hem te verwelkomen en hij had een heerlijk gesprek met hen.

Hij was nu gewoonlijk op het vijfde ondergebied, doch dit en het hoogere vierde zijn zeer nauw met elkander verbonden. Inderdaad heb ik gehoord dat als mannen van de wetenschap overgaan — altijd vooropgesteld dat zij of geen onaangename dingen te overwinnen hebben in de eerste plaats, of deze reeds hebben doorgemaakt — zij een groot deel van hun tijd doorbrengen op het vierde zelfs nadat zij volkomen vrij zijn, het vijfde te verlaten. Op het vijfde verrichten zij hun arbeid en studeeren zij in de afdeeling van onderzoek waartoe hun neiging hen leidt, en dan dalen zij tot het vierde af voor wat kan worden beschreven als gezellig verkeer met hun vrienden.

A. R. erkent ten volle hoezeer hij voordeel trok van zijn onderzoekingen van bovenstoffelijke mysteriën gedurende het fysieke leven, toen hij zijn erfenis verkreeg in de andere wereld. Spiritualistische ondervinding en spiritualistisch geloof, zelfs van de gewone soort, zijn

een oneindig betere inleiding tot de volgende wereld dan volslagen onwetendheid van de agnostische soort, of zelfs dan de vage aanduidingen der alledaagsche kerkelijke leering. Een sprekend voorbeeld van dit denkbeeld zal worden gegeven in het volgend verhaal dat ik zal hebben te vertellen, waar de gevolgen van positief ongelooft in een toekomstig leven duidelijk blijken.

X. Y.'s VERLICHTING.

Het verhaal dat zooals ik zeide het gevolg aantoont van een positief ongelooft in een toekomstig leven, werd voor mij verkregen in antwoord op mijn begeerte, in aanraking te komen met iemand die had voortgeleefd met een dergelijke beschouwingswijze doch zonder te worden belemmerd door beslist slechte eigenschappen van eenigerlei aard. Mijn vriend (uit de omgeving van den Meester) die mij in het bijzonder behulpzaam is geweest in deze serie onderzoekingen bracht mij een man — natuurlijk met diens eigen volkomen toestemming — die tijdens zijn leven (dat een hoogen ouderdom bereikte) zich had onderscheiden meer door zijn cynisch wereldsch vernuft, gepaard aan schitterend intellectueele gaven dan door belangstelling in filosofische of godsdienstige denkbeelden van verschillenden aard. Hij was feitelijk om het duidelijker uit te drukken niet anders dan een atheïst, die niet geloofde in een nabestaan van de ziel na den dood en steeds alle soort van occult onderzoek belachelijk maakte, doch niettemin een vriendelijke man was in alle gewone levensverhoudingen. Toen ik beseftte wie degene was met wien ik sprak, werd ik zeer verlangend te hooren hoe hij zich had gehouden toen hij onverwachts zijn bewustzijn had herkregen buiten het lichaam.

Hij was volkomen onbevreesd geweest in het fysieke lichaam toen het einde naderde. Onbevreesdheid was inderdaad een der eigenschappen van den man geweest gedurende zijn geheele leven. Hij was echter ontzettend in de war gebracht toen hij na de verandering, die slechts gepaard ging met een geluid als iets dat "knap zeide", bevond dat hij naar zijn lichaam keek als iets dat buiten hemzelf was. Hij zag eenige familieleden er om heen geschaard, die blijk gaven van verdriet doch hij kon er niet in slagen hun aandacht te trekken, hen de verzekering te doen hooren, welke hij wilde geven, dat hij er nog was. Deze mislukking maakte hem woedend. Hij gevoelde zich beter dan hij in jaren gedaan had en verlangde wanhopig dit te zeggen, doch de poging was geheel te vergeefs. Toen gevoelde hij zich omhoog zweven en verviel hij in een sluimering.

Natuurlijk weet hij niet hoe lang dit duurde, maar hij ontwaakte liggende op een rustbank in een kamer en plotseling zag hij naast zich een ouden vriend zitten met wien hij nauw verbonden was geweest in het een of ander openbaar werk tijdens zijn leven, doch die vele jaren te voren was overgegaan. "Daar ben je nu, mijn jongen!" zeide de vriend op den meest natuurlijke toon. "Kom, sta op!" en toen was hij op zonder eenige inspanning. "Wat is er?" vroeg hij. "Wel, je bent dood," zeide de ander. "Wat een onzin!" riep hij uit. "Ik was nooit zoo levend als nu". Zijn volslagen ongeloofigheid duurde een korten tijd. Ongeloof was zoo ingeroest in het karakter van den man dat de nieuwe ervaringen om hem heen, zoo onvereenigbaar met het fysieke leven, hem slechts verbijsterden en in de war brachten. Hij was een tijdlang buiten op het land en ontmoette een anderen welbekenden vriend met wien hij hier beneden intiem was omgegaan. Daarna verscheidene andere. Doch de verwarde toestand van zijn denkvermogen stond hem buitengewoon tegen. Hij had altijd de gewoonte gehad, zoo helder te denken

en al zijn denkbeelden scherp omlijnd en precies te hebben.

Het landschap was fraai-golvend terrein "zoo iets als de heuvels van Sussex", doch na een poos was hij weder terug in zijn landhuisje, gelijk hij het noemde, en gevoelde hij zich iets minder verward. En terwijl hij daar zat na te denken, werd hij gewaar dat er iemand anders in de kamer was die hem bij zijn naam aansprak. Hij was een man met een oostersch voorkomen "die er uitzag als een Egyptenaar." X. Y. vroeg hem wie hij was en er werd hem een naam genoemd welke niet veel opheldering gaf. "Wie zijt gij?" "Ik ben een van de werkers onder... Zoo-en-Zoo" — een anderen naam vermeldende. "En nu ben ik nog even wijs als te voren", antwoordde X. Y. Het gesprek werd voortgezet en de Egyptenaar zeide dat hij hem zou toonen in welk een toestand hij zou hebben verkeerd, als een gevolg van de ongeloofige houding van zijn denkvermogen, indien hij niet geholpen ware. Dat de hulp hem was verleend, dankte hij aan aanspraken welke diep begraven lagen in zijn natuur en waarvan hij niets wist.

Daarop, zegt X. Y., had hij het gevoel een heel eind den heuvel af te drijven en te komen in een streek van kouden witten mist. Het was er zeer troosteloos en ellendig. Hij kon een geluid hooren, van "snaterende" stemmen, doch kon niemand zien. En zijn Egyptische gids was verdwenen. "Het ging mij op mijn zenuwen zitten", zeide hij tot mij. Toen riep hij den Egyptenaar bij den naam, die hem gegeven was, en onmiddellijk was de Egyptenaar weder terug. X. Y. smeekte openhartig om te worden teruggebracht, weg van daar. De Egyptenaar legde hem uit dat zijn sterk negatieve beschouwingswijze tijdens zijn leven een aura om hem heen had geschapen welke hem gedurende langen tijd in die streek zou hebben vastgehouden indien hij niet was geholpen op de bovenbeschreven wijze. Dit was in strijd met een gedachtegang die hem tot een gewoonte was geworden. Hij verlangde in het geheel geen plaatsvervangend

zoenoffer. Liever wilde hij zijn eigen lasten dragen. Doch het bezwaar werd uit den weg geruimd. Hij had recht op de hulp, al begreep hij het niet.

Toen kwam hij terug in zijn landhuisje en hij verklaarde dat hij iets te doen wenschte te hebben. Hij was zijn gansche leven werkzaam geweest en begeerde niet den tijd te verluieren in droomerig genot. De Egyptenaar deelde hem mede dat zoo hij werkelijk naar den een of anderen kring voor werkzaamheid verlangde de gedachte hem dien zou geven. Met zijn lange gewoonte van twijfelzucht, deed hij een poging om te begeeren naar gelegenheden van werkzaamheid, maar hij was zich bewust dat er al dien tijd op den achtergrond van zijn denkvermogen een zeker gevoel was, van de luiheid te genieten. Het gevolg was merkwaardig. De toestand van de kamer scheen verward te worden. De dingen welke te voren werkelijk geleken, werden half opgebroken. Ten slotte echter nam de begeerte naar werkzaamheid een duidelijker vorm aan en daarop veranderde het tafereel plotseling. X. Y. bevond zich in een ruim vertrek te midden van een menigte oude journalisten-vrienden, die hem verwelkomden en spoedig begon hij wederom belang te stellen in politiek. Sedert dien is hij meer en meer verdiept geworden in het gadeslaan van den loop der gebeurtenissen in het Parlement en tracht hij de menschen daar te beïnvloeden in de richting zijner eigen sympathieën welke tot dusver slechts weinig verschilden van wat zij tijdens het leven hier op aarde waren geweest. Want in alle opzichten verandert hij niet gemakkelijk en hij is nog steeds sceptisch aangaande iedere inlichting welke hij verkrijgt over de bestaanstoestanden die liggen buiten degene waarmee hij reeds in aanraking is gekomen. Eén begrip dat hij vroeger koesterde heeft hij inderdaad gewijzigd. Terwijl hij zelf lid was van het Parlement, was hij een vurig partijhanger en nu ziet hij in dat het partijstelsel verkeerd is; doch ik zou vooruitloopen op wat ik ver-

onderstel dat ten slotte de gang van zijn meening zal zijn als ik waagde bepaalde veranderingen aan te geven langs de lijnen van het wantrouwen in het partijstelsel, die waarschijnlijk zijn toekomstige opvatting zullen bepalen.

DE MOEILIKHEDEN VAN S. O.

De omstandigheden hebben mij in aanraking gebracht met een reeks astrale ervaringen van een man met een merkwaardige mengeling van eigenschappen en verstandelijke hoedanigheden; in zekeren zin had hij iets van een genie als schrijver en dichter en voor het overige had hij neigingen welke uiting vonden in levensgewoonten die slechts een hinderpaal konden zijn voor snellen vooruitgang na zijn overgang tot de andere wereld. Het spijt mij dat zoovele van de verhalen welke ik te doen heb, op deze wijze ervaringen bevatten die gedurende zekeren tijd smartelijk zijn; ik moet echter opnieuw den nadruk leggen op het breede beginsel dat alle menschen die een vrij goed leven leiden en niet zeer sterk worden gekweld door zoodanige onbevredigde begeerten als uitsluitend behooren tot het fysiek gebied, gemakkelijk overgaan tot aangename toestanden op het vierde ondergebied van het astrale en terstond ontwaken in een weldadige omgeving. Dit is vooral van toepassing, laat mij dit er bij zeggen, op allen die theosofische leering in zich hebben opgenomen en bovendien een goed leven hebben geleid.

Om echter terug te keeren tot het onderhavige geval. S. O. ging over te midden van eenigszins naargeestige omstandigheden aan het slot van zeer droevige ervaringen gedurende de laatste paar jaren van zijn fysieke leven. Deze brachten er veel toe bij om de beproevingen tijdens zijn eerste jaren op het astraal gebied te verzachten,

welke beproevingen anders nog pijnlijker zouden zijn geweest. Hij werd aan de andere zijde ontvangen door een zwartgesluerde gedaante die tot hem zeide: "Kom met mij mede." Hij gevoelde dat hij geen keuze had en scheen een tijdlang omhoog te stijgen en daarna weder omlaag te vallen in een soort mist, waarin hij, een poos alléén, de voornaamste gebeurtenissen van zijn vorig leven naging. Zij schenen alle duidelijk op den voorgrond te treden en hij had het gevoel, er naar te kijken als het ware, alsof hij een toeschouwer was. Daarna scheen hij in slaap te vallen, doch later ontwaakte hij in een kamer van een hotel dat hij tijdens zijn leven had gekend, en waar "de zonde heerschte". Nadat hij ervaringen had doorgemaakt die ik niet in bijzonderheden kan weergeven — zij betroffen nog ergere toestanden dan die welke ik reeds in andere gevallen heb beschreven — verscheen opnieuw de gesluerde gedaante en deze vertelde hem dat hij daar nog eenigen tijd zou moeten verblijven, doch als hij een beroep deed op zijn hooger aard, die sterk was, hij zijn verlossing zou verhaasten.

Hoewel mijn verhaal vele jaren van lijden in het kort samenvat, werd deze verzekering ten slotte waar gemaakt, doch in het begin werd het tafereel van taluskwelling enkel gewijzigd. Het werd verscheidene keeren veranderd totdat eens in Zuid-Italië, het toenemend gevoel van tegenzin en afkeer S. O. deed uitroepen "om Gods wil" te worden verlost van de beproeving. Dit was het begin der verlossing. De gesluerde gedaante nam hem opnieuw onder zijn hoede, leidde hem een heel eind langs een soort vallei en daarna door wat een langen tunnel scheen, tot zij eindelijk weder te voorschijn kwamen in het daglicht.

Ik moet uitleggen dat hij tijdens zijn leven Rooms-Katholiek was geweest. De persoon die hem thans ontmoette, was een priester, die hem bij de hand nam en zeide dat hij aan zijn hoede was toevertrouwd. Hij

was nu in een prachtige streek, overvloedig voorzien van torens en kerken. Er werd hem gezegd, te rusten en zich te herstellen van de spanning welke hij had doorstaan.

Hij was vermoeid en trad een huis binnen waar hij ging liggen om te rusten; na eenigen tijd stond hij op en gevoelde hij zich veel gelukkiger. Hij beseftte dat zijn persoonlijk voorkomen weder geworden was zooals het in de periode van zijn besten tijd op het fysieke gebied was geweest. Hij ging naar buiten, ontmoette vele menschen, alle leden der Katholieke kerk en sprak met hen. In den loop dezer gesprekken merkte hij herhaaldelijk een verschijning op die hij moeilijk kon beschrijven. Het was iets als een zeepbel in een vliezige menschelijke gedaante. Elke zoodanige verschijning scheen te barsten en schoone vonken van mauve en violette kleur in het rond te doen spatten, welke telkens het tafereel verlichtten. S. O. vernam van een "zeer ontwikkeld man" met wien hij kennis maakte, dat deze uitwerking teweeggebracht werd door gebeden, opgezonden van het aardsch gebied voor de zielerust van ongenoemde menschen. De stof waaruit de verschijningsvormen waren opgebouwd was als het ware ontleend aan een veel hooger gebied der natuur. Ik kan hieraan toevoegen dat sedert ik de zoeven genoemde inlichting verkreeg, mij in het bijzonder werd gevraagd door iemand (aan gene zijde) die een aanzienlijk lidmaat der Rooms-Katholieke Kerk was op aarde, dit belangwekkend staaltje van nieuws uit-de-andere-wereld vooral juist weer te geven. Het is zeker een belangwekkend voorbeeld van de wijze waarop welwillende pogingen en goede gedachten vruchten kunnen dragen zelfs als het denkbeeld dat deze bezielt eenigszins verward is. — Rondzwerfende in de plaats waarin hij zich bevond, bemerkte S. O. dat deze was omgeven door groote muren — naar hem werd gezegd, voor de bescherming er van tegen slechte invloeden van buiten. Deze muren verontrustten

hem echter. Hij begeerde te verkennen wat er buiten lag, maar hij werd aangespoord dat niet te doen. Hij kon er uitgaan zoo hij dat wenschte, doch zou niet kunnen terugkeeren. Ten slotte drong hij er evenwel op aan, naar buiten te gaan en werd hem zulks veroorloofd; hij ging door een poort beschreven als lichtend, als parelmoer, buiten welke hij een korten tijd alleen was; toen werd hij begroet door een beroemd dichter die lang geleden was overgegaan en hem bij de hand nam. Al wat zijn aardsch leven had bezoedeld, was verdwenen.

Hij gevoelde zich rein. Hij kwam thans in aanraking met verschillende schrijvers wier werken hij tijdens zijn leven op aarde had bestudeerd en begon omhoog te zien als het ware naar de groote Witte Loge. Deze latere ontwikkeling, vertelde hij mij, had hij eerst onlangs bereikt, ofschoon het nu meer dan twintig jaar van onzen tijd geleden is dat hij het aardsch lichaam verliet.

EEN TOEGEWIJDE PRIESTER.

Ik wilde mijn reeks verhalen eindigen met een voorbeeld van een gelukkigen overgang en deze wensch werd vervuld door een bezoek dat voor mij bewerkstelligd werd, van iemand die tijdens zijn leven een toegewijde priester der Roomsche-Katholieke Kerk was geweest, een ernstig asceet die stierf aan de gevolgen van een ziekte, opgedaan gedurende zijn ambtsvervulling in de nederigste lagen van Londensche armoede. Hij herinnerde zich dat hij op droomerige wijze naar zijn lichaam keek toen hij het verliet en dat hij op dezelfde droomerige wijze de gebeurtenissen van zijn vorig leven naging — blijkbaar een zeer onschuldige terugblik. Alleen in dit geval en in het laatst behandelde werd melding gemaakt van deze bijzondere ervaring.

Ik ben geneigd geweest te gelooven dat iedereen deze ervaring had op den drempel van de volgende wereld doch de verslagen welke ik behandeld heb, schijnen in zich te sluiten dat deze niet bewust is verbonden met elken overgang. Dit wordt als volgt verklaard: Iedereen behalve in gevallen van zeer plotselinge dood, heeft deze ervaring, doch zij heeft plaats vóór het tijdperk van bewusteloosheid, dat meestal voorafgaat aan een volkomen ontwaken aan gene zijde en wordt daardoor dikwijls later vergeten.

Mijn priesterlijke vriend wist dat hij na het overzicht van zijn pas verstreken leven in een toestand van bewusteloosheid was verzonken; hij wist niet hoe lang die precies geduurd had, doch daarna ontwaakte hij, liggende op een rustbank in een vertrek, omgeven door priesters zijner eigen kerk, welke hem hartelijk welkom heetten. Hij vroeg of hij in “den hemel” was, doch zonder dat hij een bepaald antwoord kreeg, werd hem gezegd dat hij onbewust was gegaan door het vagevuur waar geen enkel overblijfsel uit zijn aardsch leven hem had vastgehouden. Na eenigen tijd ging hij naar buiten en bevond hij zich in een fraai land, omgeven door beschermende muren — blijkbaar hetzelfde als dat waarin S. O. was gekomen nadat hij van zijn langdurig lijden op de lagere gebieden bevrijd was. Mijn priesterlijke vriend was, toen hij met mij sprak, nog vervuld van de godsdienstige aandoeningen van zijn leven op aarde; hij beschreef zichzelf als dikwijls afdalende naar lagere gebieden om hulp te verleen aan “zielen die gevangen waren” en deed zijn best mij over te halen tot de “Heilige Kerk” welke hij nog steeds beschouwde als den eenigen weg leidende tot opperste geestelijke zaligheid. Tegelijkertijd was hij onder den indruk van het geloof dat hij spoedig zou overgaan tot den een of anderen hooger en geestelijken toestand waarin zijn ziel zich zou uitbreiden op een wijze welke hij nog niet begreep. Ik trachtte hem te verzekeren dat hij dan zou

beseffen hoe het kwam dat ik tevreden was met mijn eigen geestelijke vooruitzichten en niet de noodzakelijkheid inzag mijn toevlucht te nemen tot het gebied waar hij tijdelijk vrede had.

BESLUIT.

De individueele verhalen welke ik heb kunnen verzamelen, omvatten, hoewel zeer uiteenlopend in aard, lang niet het geheele gebied dat men tracht te onderzoeken als men de toestanden der volgende wereld bestudeert. Enkele dezer toestanden kunnen beter worden behandeld in algemeene termen. Het gronddenkbeeld dat men in gedachte moet houden, is dat de menschen, die overgaan, niet plotseling een groote verandering doormaken behalve in zooverre als hun omgeving is veranderd. Gelijk sommige der verhalen, die ik heb kunnen verkrijgen, zoo duidelijk aantonen, geeft occulte kennis tijdens het leven opgedaan een reusachtig voordeel aan hen die deze bezitten vergeleken bij zeer gewone menschen. Het brengt hen spoedig in aanraking met vertegenwoordigers der hoogere wijsheid aan gene zijde en nieuwe horizons gaan voor hen open. Er zijn echter natuurlijk massa's lieden die overgaan zonder een spoor van zulke kennis en deze voegen zich als het ware bij menschen van hun eigen soort en raken na een tusschenpoos van verbijstering gewend aan levenstoestanden, welke in menig opzicht merkwaardig veel gelijken op die welke hen omgaven gedurende het fysieke leven.

In één streek van het vierde ondergebied — geenszins de meest verheven streek er van — zullen menschen met goede, alledaagsche, godsdienstige denkwijzen druk bezig zijn, gelijk het verhaal van den "toegewijden priester" aantoont, met dergelijke godsdienstige oefen-

ningen als waaraan zij hier beneden gewoon waren.

Men moet altijd in gedachte houden dat de stof der astrale wereld in hooge mate kneedbaar is voor gedachte. Gedachte is daar een scheppende kracht en zoo zijn er streken van het vierde gebied waar de voortdurende gedachtekracht van allen die daar verblijven, kerken en kapellen heeft geschapen waarin zij voortgaan dergelijke diensten te houden als zij gewoon waren te houden op het fysieke gebied. Daar de Roomsche-Katholieke gemeente aan gene zijde natuurlijk een zeer uitgebreid lichaam is, is de Roomsche-Katholieke kathedraal, waarin zij hun eeredienst hervatten, naar men mij verzekert, een reusachtig gebouw dat in grootschheid elk gelijksoortig gebouw op de oppervlakte der aarde verre overtreft. Aan den anderen kant ziet de kleine gemeente, welker leden zich "Plymouth Brothers" noemen en gelooven voor zoover ik hun beschouwingswijze begrijp, dat zij alléén bestemd zijn te worden gered, haar indruk behoorlijk verwezenlijkt — zooals zij denken. Zij bevinden zich bijeenverzameld in iets dat op een stad gelijkt buiten welke zij slechts een eindeloze woestenij aanschouwen. Zij komen nog steeds, evenals tijdens hun leven, bijeen en houden preeken tot elkander, tot zij één voor één er voldoende genoeg van krijgen en daarom wegdrijven en langzamerhand meer ondervinding opdoen. Vele hunner zijn ongetwijfeld in hun leven goede en hartelijke menschen geweest en in dat geval zouden zij precies van het type zijn dat geschikt was voor den devachanischen toestand en zouden zij wegdrijven naar dien bestaanstoestand, als zij genoeg hadden van hun "Plymouth Brothers" beschouwingswijze.

De traagheid van hun vooruitgang naar verhevener geluk geeft opnieuw een voorbeeld van het grondbeginsel dat kennis tevoren hier verworven betreffende de gelegenheden der astrale wereld, zeer veel helpt om de menschen in staat te stellen bij hun overgang terstond begeerenswaardige omstandigheden te bereiken,

welke zij bij afwezigheid van zoodanige kennis eerst later zouden verwerven.

Slechts één der verhalen welke ik behandeld heb in den loop van dit boekje, had betrekking op de latere gevolgen, welke iemand ondervindt die een gewelddadig einde maakt aan zijn eigen leven hier beneden. En het geval van M. M. is vol van buitengewone omstandigheden. Ik heb niet in bijzonderheden die verhalen weergegeven welke het lijden en de moeilijkheden schetsen, uitgestaan door degenen die op een gewone wijze zelfmoord pleegden, omdat deze het boek zouden hebben overladen met ervaringen van pijnlijken aard. Ten slotte vormen de menschen die zelfmoord plegen, een kleine minderheid onder ons, terwijl voor de meerderheid die een vrij eerbaar en fatsoenlijk leven leidt, een overeenkomstig spoedige overgang tot aangename omstandigheden regel is. Ik wil dat mijn onderhavige verhandeling als geheel meer aanmoedigend zal zijn dan het tegendeel voor degenen die grootendeels de lezers er van zullen vormen. Dikwijls heb ik een neiging opgemerkt bij hen die belang gaan stellen in theosofische leering, om het gewicht van hun kleinere zonden te overschatten en te meenen dat zij zich ernstiger karma op den hals halen dan de natuur werkelijk voor hen heeft weggelegd. Als men zichzelf te streng beoordeelt, kan men een fout begaan aan den goeden kant en toch niettemin een fout. Bovendien moet men altijd bedenken, als men de astrale mogelijkheden beschouwt, dat het astrale leven niet het geschikte tijdperk is om karma uit te werken. Dat wordt bewaard voor het volgend fysieke leven en wanneer onaangename of pijnlijke ervaringen worden opgedaan op het astraal gebied, moeten zij bijna altijd worden beschouwd als een louterend proces dat de persoonlijkheid in staat stelt rustige en gelukkige toestanden te bereiken. Indien iemand overgaat, geladen met begeerten die onvereinigbaar zijn met het leven op een der hoogere astrale ondergebieden, moet hij die

begeerten uitslijten, ze onderdrukken of de waardeloosheid er van beseffen, alvorens hij kan opstijgen tot de hoogere ondergebieden. Het bereiken van een zoodanige houding van het denkvermogen kan, gelijk wij gezien hebben, somtijds worden vertraagd op smartelijke wijze; doch in dat geval zou de verlenging van den pijnlijken toestand niet worden beschouwd als een karmische straf. Deze komt automatisch tot een einde zoodra de betrokken persoon bevrijd is van de eigenschappen welke hem terughouden. Een begrip van dit denkbeeld heldert een vraag op, welke men soms verwarrend vindt, als wij hooren van de "hulp" verstrekt door wezenheden, zelf vergevorderd, aan menschen op lage astrale ondergebieden. Dat is geen ingrijpen in karma; het is eenvoudig zooveel overreding met de bedoeling, de menschen die in moeilijkheden verkeeren, te toonen dat zij zichzelf kunnen bevrijden als zij zich de noodige inspanning willen getroosten.

Vóór ik eindig, is het misschien de moeite waard hier eenige uitleggingen aan toe te voegen die reeds in verband met enkele der beschreven astrale ervaringen hadden kunnen gegeven worden, doch die overbleven en wellicht thans beter in algemeenen zin kunnen worden behandeld. Dikwijls heb ik melding gemaakt van "huizen" waarin degenen die van het fysieke leven bevrijd zijn, zich bevinden als zij ginds ontwaken. Zulke huizen zijn de gedachte-scheppingen van de personen welke overgaan of van hen die vroeger overgegaan zijn en gereed staan om nieuw aangekomenen te verwelkomen. Deze bijzonderheid eischt nadere toelichting. Gelijk A. R. zeide er is geen "werking van de zwaartekracht" op het astraal gebied. Iedereen kan zich daar, enkel door de inspanning van den wil, vrij bewegen en kan stijgen of dalen. Zijn er trappen in astrale huizen? Zeker kunnen zij toch niet noodig zijn! Zij zijn ook niet noodig en desniettemin zijn de denkgewoonten, medegebracht uit het fysieke leven, zoo ingeroest in het denken van den nieuwaangekomene

in de volgende wereld dat hij noodeloos dezelfde toestanden om zich heen scheidt als die waaraan hij gewend was. En als een trap hem een noodzakelijk bestanddeel schijnt voor een gemakkelijk huis, bevat zijn nieuw tehuis dienovereenkomstig de trap. Later als hij zich een weg baant tot hogere ondergebieden dan het vierde, zal hij geheel en al bevrijd worden van gewoonten uit het fysieke leven. Er zijn bijv. geen huizen op het zesde ondergebied. De gedachte doet daar bloemrijke toestanden ontstaan. De bewoners dier streek zijn sinds lang ontgroeid aan hun vroegere denkwijzen. Zij zijn gewend geraakt aan een leven ontbloot van alle stoffelijke behoeften. Zij hebben noch voedsel noch een onderdak of slaap noodig. Zij kunnen op hun gemak genieten van tafereelen van natuurschoon, hoewel diegenen die in staat zijn op te stijgen tot het zesde ondergebied waarschijnlijk zoodanig moreel ontwikkeld zullen zijn dat zij begeeren op de een of andere wijze te arbeiden voor het heil hunner medeschepselen en een groot deel van hun tijd zullen doorbrengen op lagere gebieden, waar zij anderen kunnen helpen.

Een belangwekkende vraag doet zich voor aangaande den betrekkelijken duur van gedachtescheppingen op het astraal gebied. Deze is zeer verschillend. Waar voortdurende en gezamenlijke gedachte wordt geconcentreerd op hetzelfde doel kunnen zulke scheppingen zeer blijvend van aard zijn, zooals bijv. in de Roomsche Katholieke streek van het vierde ondergebied. Daar zijn de kerken en huizen en omringende muren als het ware zeer stevig gebouwd. En er zijn streken van de astrale wereld welke de groote meesters der Witte Loge afzonderen voor hun eigen gebruik, waar ceremoniën van inwijding plaats vinden, waar de menschen die overgaan en reeds behooren tot de occulte wereld worden ontvangen, indien zij (wat somtijds het geval kan zijn) rust en herstel behoeven na smartelijke ervaringen in het fysieke leven. Hier worden de geëigende gebouwen zeer bepaald blijvend gemaakt

door middel van Adeptenkracht en zij worden niet zelden bezocht tijdens het fysieke leven door occulte leerlingen die in staat zijn in hun slaap zich vrij te bewegen op het astraal gebied. Aan den anderen kant zijn de droomhuizen, of liever de droomkamers, door menschen van het meest gewone type voor zichzelf geschapen als zij overgaan (aangenomen dat zulke menschen geen narigheden hebben te ontmoeten) in het geheel niet duurzaam en dienen zij slechts voor korten tijd. Deze zouden wegsmelten wanneer de bewoner, zooals hij of zij waarschijnlijk spoedig zou doen volgens de hypothese, wegdreef in de onbewuste rust, voorafgaande aan den overgang naar den devachanischen toestand.

Ik wil in het geheel niet zeggen dat de astrale ervaringen door mij weergegeven of de onvolmaakte uitlegingen welke ik er zoeven aan heb toegevoegd bijna alle veelvuldige variaties van toestanden omvatten die behooren tot de gelegenheden van het astrale leven. Enkele van deze, vooral op de hogere ondergebieden, gaan feitelijk het begrip van het fysieke gebied te boven. Zoo schijnt het op het vijfde ondergebied — het verstandelijke — mogelijk voor den bestudeerder van literatuur, zich exemplaren van elk boek dat hier beneden bestaat, te verschaffen, hetzij dit van ouden of jongen datum is. En ik geloof dat wetenschappelijke lieden op het vijfde ondergebied somtijds gebruik kunnen maken van laboratoria, hoewel hun nieuwe methoden van onderzoek ongetwijfeld het gebruik van vermogens insluiten, welke meestal het gebruik van die instrumenten van onderzoek waaraan zij in het lagere leven gewoon waren, onnoodig maken. Ik weet dat zij kennis verwerven betreffende de samenstelling van de stof, de geheimen van kracht, zwaartekracht en electriciteit, welke zij niet zouden kunnen verkrijgen met behulp van de instrumenten van het gewone onderzoek. En de uitgestrekte ruimten van het zonnestelsel en daarbuiten worden, op een wijze die wij hier niet kunnen begrijpen, toegan-

kelijk voor het onderzoek van den occulten sterrenkundige. Dit beteekent niet dat hoogere wijsheid als een stroom in hun bewustzijn wordt gegoten. De nieuwe kennis wordt langzamerhand verworven evenals hier door studie en voortdurende inspanning, doch zij kan worden verkregen volgens nieuwe methoden; wij die belang stellen in zulk werk, zullen meerendeels nog moeten wachten eer wij deze ten volle kunnen begrijpen.

Ten slotte komt het mij wenschelijk voor, in een paar woorden een denkbeeld te behandelen dat in het denkvermogen van enkele theosofische bestudeerders kan ontstaan betreffende de onderzoekingen waarmede dit boekje zich heeft beziggehouden. In den aanvang van de Theosofische studie werd de indruk gewekt dat het verkeerd was, met personen op het astraal gebied in gemeenschap te komen, omdat men aannam dat het allerge wichtigste punt in verband met hen was dat zij zonder uitstel moesten overgaan naar het verhevener bestaan, beschreven als devachan. Als men trachtte met hen in aanraking te komen, hield men ze gebonden aan de aarde, enz. Onze hedendaagsche volledige kennis omtrent het geheele onderwerp neemt dit begrip geheel en al weg. Het is waar dat er bijzondere gevallen zouden kunnen zijn, waarin menschen die niet in staat waren voordeel te trekken uit het leven der hoogere astrale ondergebieden, juist op het punt konden zijn in den slaap te verzinken welke voorafgaat aan den overgang naar den devachanischen toestand en aldus bevooroordeeld zouden zijn, indien zij konden worden gewekt. Doch de gelegenheden van spiritistisch mediumschap alléén zouden hen niet doen ontwaken. De vrees dat wij door liefhebbende gedachten aan heengegane dierbaren hen "naar beneden zouden trekken" naar het aardsch gebied, is bijna volkomen misleidend; slechts terwijl zij klaarwakker zijn, zouden zij de aantrekkingskracht kunnen gevoelen en in dergelijke gevallen zouden zij niet in het minst bevooroordeeld worden

door er aan gehoor te geven. Er zijn redenen waarom het in den regel niet raadzaam is te trachten door middel van gewoon spiritistisch mediumschap in aanraking te komen met heengegane vrienden, daar de kans op astraal bedrog in verband met zoodanige pogingen zeer ernstig is. De lagere ondergebieden van het astraal gebied zijn vol wezenheden die er een genoeg in vinden de persoonlijkheid aan te nemen van iemand, met wien de deelnemers aan een séance trachten in aanraking te komen, en zij kunnen aan de gedachten der aanzittende personen gemakkelijk voldoende inlichtingen ontleenen om de nabootsing aannemelijk te maken. De verhalen welke ik in staat gesteld werd mede te deelen in de voorafgaande bladzijden werden onder zulke bijzondere omstandigheden verkregen dat deze kans is buitengesloten. Om verscheidene redenen is het mij onmogelijk mij nader te verklaren en ik kan slechts de verslagen welke ik mijn lezers heb voorgelegd, overgeven ter aanneming of verwerping alwaar het hun goeddunkt. Ik zal mij tevreden stellen met te zeggen dat mijn langdurige en getrouwe toewijding aan de groote Adepten-Meesters mijn lezers eenigen grond moge verschaffen waarop zij kunnen aannemen dat ik in dit geval waarschijnlijk abnormale vermogens heb verkregen om dit stukje werk te verrichten, welks belangrijkheid wellicht veel grooter is dan kan worden afgemeten door het aantal bladzijden die het vereischt heeft.

Lees nu vooral :

Aan hen die hunne dooden betreuren

Prijs ingenaaid f. 0.15

SIR OLIVER LODGE F. R. S.
**HET VOORTBESTAAN
VAN DEN MENSCH**

Vertaling door A. J. J. HATTINGA RAVEN

Ingenaaid f. 3.90

Felix Ortt in "De Vrije Mensch": "Dit meesterwerk zou kunnen dienen om de 'mindere goden' eens te leeren, hoe een eerste klas physicus en wetenschappelijk denker occulte vraagstukken bestudeert en behandelt".

Het Vaderland: "A. J. J. Hattinga Raven heeft aan velen die geen Engelsch lezen een grooten dienst bewezen, door dit streng wetenschappelijk, schitterend mooie werk van O. Lodge in goed Hollandsch over te zetten".

C. W. LEADBEATER

AAN GENE ZIJDE DES DOODS

INGENAAID f. 4.90

Onder de werken van de hand van dezen bekenden schrijver is er geen dat grooter opgang maakte wegens zijn belangwekkenden inhoud. Het is een beschrijving van toestanden na den dood van verschillende individuen, het geeft een verklaring van belangwekkende spiritistische verschijnselen gezien van uit het astraal gebied, enz. Het doet ons in deze wereld, die wij na den dood allen zullen betreden, inleven.

Het werk is royaal uitgevoerd, 400 pag. zeer groot formaat

ANNIE BESANT
De dood — en daarna?

3^e duizend, alleen gebonden f. 0.90

Een der eerste boekjes over dit onderwerp door deze wereldberoemde spreekster en schrijfster, verschenen in de bekende serië **Theosofische Handboekjes**.

ANNIE BESANT en C. W. LEADBEATER

**Als een mensch sterft, zal hij dan weer leven?
Eenige misvattingen over den Dood**

Deze beide geschriften, waarvan de titel voor zichzelf spreekt, zijn vereenigd in een boekje
Theosofische Bibliotheek No. 14.

Ingenaaid f. 0.40

F. W. H. MYERS
DE MENSCH EN DE DOOD

Theosofische Bibliotheek No. 13 - Ingenaaid f. 0.40

Een korte samenvatting van het werk van den beroemden
- voorzitter van de **Society for Psychical Research** -

HOOGST BELANGRIJK

A. COOK

Brieven over het Verborgen Leven

Theosofische Bibliotheek 86/87 - Ing. f. 0.80

Een boekje dat — hoewel wederom van uit een geheel ander
gezichtspunt — hetzelfde onderwerp behandelt als

“Ervaringen na den Dood”.

R. J. THOMPSON

De bewijzen voor het Leven na den Dood

Vertaling FELIX ORTT, 385 bladz. :: geb. f. 2.75

Een vergelijking van meeningen van meer dan 80 der uitstekend-
ste geleerden en denkers der wereld betreffende een toekomstig
leven. Wie vrij van alle dogmatiek over het al of niet bestaan van
een hiernamaals oordeelen wil, vindt hier een verscheidenheid van
materiaal als slechts zelden in één boek wordt aangetroffen :: ::

MAURICE MAETERLINCK

DE DOOD

Prijs ingenaaid f. 1.90 gebonden f. 2.50

INHOUD: Onze onbillijkheid jegens den dood. De vernietiging. Het voortbestaan van het Bewustzijn. De Theosofische hypothese. De nieuw-spiritistische hypothese, geestverschijningen. De gemeenschap met dooden. De kruis-correspondenties. Reïncarnatie. Het lot van het Bewustzijn. Ons lot in de oneindigheid * * * *

- 1 SEP. 2012

THEOSOFISCHE
BIBLIOTHEEK
Tolstraat 154 Amsterdam

**GEDRUKT BIJ
DUWAER & VAN GINKEL,
AMSTERDAM.**